

Møte onsdag den 23. januar 2013 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 44):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Redegjørelse av statsministeren om terrorangrepet i Algerie
4. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Akershus fylke, Hårek Elvenes, har tatt sete.

Fra representanten Dagfinn Høybråten foreligger søknad om permisjon i dagene 24. og 25. januar for som styreleder i GAVI vaksinefond å delta i møte i Davos, Sveits.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Kjell Arvid Svendsen, innkalles for å møte torsdag 24. januar.

Presidenten: Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at sak nr. 3, Redegjørelse av statsministeren om terrorangrepet i Algerie, starter kl. 13.00.

Sak nr. 1 [10:01:08]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Liv Signe Navarsete, Kristin Halvorsen og Inga Marte Thorkildsen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Tord Lien.

Tord Lien (FrP) [10:01:47]: Mitt spørsmål går til statsråd Halvorsen.

Høyere norske utdanningsinstitusjoner skal være en arena for utvikling av vitenskap, spredning av kunnskap, stimulere til opplyst samfunnsdebatt, støtte opp under universelle verdier, f.eks. likestilling mellom kvinner og menn og religionsfrihet. Allikevel ser vi at radikale islamister ved flere anledninger har blitt gitt anledning til å spre sine ekstreme og dypt reaksjonære ideer ved norske utdanningsinstitusjoner. En av disse er predikanten og islamisten Haitham al-Haddad, som ved flere anledninger har fått benytte lokalene til Høgskolen i Oslo og Akershus til å holde foredrag. Al-Haddad er kjent for å spre jødehat, homofili, han argumenterer for dødsstraff for folk som forlater islam, og han ønsker ikke å slå ned på vold mot kvinner. Blant mange oppsiktsvekkende uttalelser har al-Haddad sagt følgende:

«Jeg skal si dere sannheten om kampen mellom oss og jøder som er fiender av Gud, og etterkommere av apekatter og griser.»

Han har også sagt:

«En mann bør ikke stilles spørsmål om hvorfor han slår sin kone. La dem være i fred.»

Forsker Lars Gule ved Høgskolen i Oslo og Akershus mener at det ikke er noen tvil om at al-Haddad er ekstrem:

«Han representerer en reaksjonær forståelse av islam. Da kan jeg nevne hans kvinnesyn, syn på homofile, syn på muslimers identitet og rolle i samfunnet, med bl.a. dødsstraff for frafall. Holdningene hans er verre enn middelalderske, sier Lars Gule til NRK.»

Al-Haddad er blitt avvist flere steder i Europa når det gjelder å holde innlegg, bl.a. ved London School of Economics og ved universiteter i Nederland.

Er statsråden komfortabel med at islamistiske foredragsholdere med denne typen holdninger benytter norske læringsinstitusjoner til å predike sitt budskap?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:03:54]: Det er ingen tvil om at denne personen som Tord Lien henviser til, kommer med både påstander og utsagn som ikke bare er i strid med norsk lov, men som kan oppfattes som trusler mot norske borgere, og som er helt i strid med de normer og verdier som vi står for i det norske samfunnet. Jeg kjenner ikke bakgrunnen for hvorfor Høgskolen i Oslo og Akershus har gitt denne personen en talerstol, men jeg vet at mine kolleger, både statsråd Inga Marte Thorkildsen og andre, representanter fra Stortinget, intenst har oppfordret høyskolen om å la være. Det finnes det gode grunner for. Det er selvsagt slik at vi har ytringsfrihet i landet, og at det er lov å komme med påstander som kommer til uttrykk her, men jeg vil absolutt si at høyskoler og andre som kan være arenaer for åpne møter, må tenke seg veldig nøye om. Jeg deler den oppfatningen som Inga Marte Thorkildsen og Audun Lysbakken har gitt uttrykk for i denne saken, at dette er en person som ikke bør få en talerstol.

Tord Lien (FrP) [10:05:06]: Jeg er for så vidt glad for deler av det svaret. Statsrådens partileder, Audun Lysbakken, har sagt at det denne mannen står for, er «en cocktail av middelalder og 50-tallsverdier. Han står for et syn på dødsstraff som er ekstremt og forferdelig.»

Så er jeg glad for at vi har ytringsfrihet i Norge – det skal vi dyrke. Jeg er sterkt i tvil om utsagn som at jøder er etterkommere av apekatter, er innenfor det som beskyttes av ytringsfriheten i Norge. Det er klart at høyere utdanningsinstitusjoner har en rolle i å bidra til en samfunnsdebatt, men oppgaven deres er å delta og bidra til en opplyst samfunnsdebatt. Ved enkelte av disse tilfellene har ikke media fått være til stede engang, og storsamfunnet har ingen kontroll på hva som blir sagt. Da mener jeg det må være lov å be statsråden om nå å være tydelig på at det Høgskolen i Oslo og Akershus her har gjort, ikke er akseptabelt innenfor rammen til academia og høyere utdanning.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:06:09]: Jeg skal selvfølgelig sjekke hva som er lovverket rundt dette, men jeg

tror at fra denne talerstolen må jeg begrense meg til en sterk oppfordring til de utdanningsinstitusjonene som kan få henvendelser om f.eks. å leie ut lokaler til denne typen ekstreme personer, som ønsker å predike et budskap som ikke bare er avskyelig og i strid med våre verdier, men som også, som Tord Lien er inne på, kan være ulovlig i forhold til norsk lov. Jeg reagerer også strengt på at man ønsker å ha denne typen møter lukket, for da kan man sterkt mistenke at det er fordi det kommer budskap der som kan være enda mer ekstreme enn det man så langt har sett. Så det jeg kan gjøre med dette, er å ta opp dette med utdanningsinstitusjonene, be om at man er veldig reflektert rundt hvem man låner ut en talerstol eller et lokale til, og at denne typen ekstremister ikke har en talerstol på norske utdanningssteder.

Presidenten: Det er bedt om og gitt anledning til to oppfølgingsspørsmål – først representanten Hans Frode Kielland Asmyhr.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:07:27]: Norske universiteter og høyskoler bygger på en svært lang europeisk akademisk tradisjon som går helt tilbake til romertiden, hvor budskapet til studentene har vært likeverd, toleranse, nestekjærlighet, respekt for andre og ikke minst fokus på menneskerettigheter. Det jeg synes statsråden burde kunne være tydelig på, er at dette er personer som ikke tillater andre ytringsfrihet, og som reagerer på de verdier og det levesettet som vi har. Jeg synes at statsråden her burde være meget tydelig overfor utdanningsinstitusjonene, bruke sin mulighet til å sende rundskriv og andre direktiver og si klart og tydelig fra at dette ikke er akseptabelt. Norske utdanningsinstitusjoner skal ikke benyttes til å spre hat og intoleranse.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:08:32]: I denne situasjonen er vi vel til og med forbi det spørsmålet som dreier seg om hat og intoleranse. Vi er også der hvor vi kan snakke om ytringer og trusler mot personer og grupper i Norge som er forbudt etter norsk lov, så jeg vil vel si at situasjonen kan være enda mer alvorlig enn det representanten Kielland Asmyhr gjør oppmerksom på her. Det er slik at alle utdanningsinstitusjoner er autonome, de bestemmer selv hva slags politikk de skal ha, hvordan den utformes. Men jeg kan komme med en veldig sterk oppfordring om at folk som sprer et budskap som er dypt reaksjonært, intolerant eller i strid med norsk lov, ikke får talerstoler på norske universiteter og høyskoler, og det skal jeg gjøre.

Presidenten: Svein Harberg – til neste og siste oppfølgingsspørsmål.

Svein Harberg (H) [10:09:34]: Ytringsfrihet er krevene, og det krever kunnskap av oss som skal forholde oss til det. Regjeringen har lovet kontinuerlig vurdering av tiltak mot radikaliserings og ekstremisme. Våre høyere utdanningsinstitusjoner driver mye forskningsbasert kunnskapsformidling, og kan også bidra i denne sammenheng.

Slikt arbeid vil både løfte bevisstheten hos studenter og gi samfunnet verdifull kunnskap.

Vi har ikke sett noe tiltak i de to siste budsjettene for å løfte dette inn som en del av virksomheten på høyere utdanning, og vi lurer på: Vil statsråden nå løfte kampen mot radikaliserings av ekstremisme tydeligere inn som en av satsingene i høyere utdanning?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:10:26]: Vi har ved flere utdanningssteder miljøer og forskere som nettopp er opptatt av dette, og som har mye kunnskap om det. Men jeg er helt sikker på at det kan være behov for mer, og at dette er utfordringer som kan være ganske krevende for oss i årene framover, som betyr at vi trenger mer kunnskap.

Jeg har bare lyst til å si en ting, at det er én diskusjon rundt ytringsfrihet og én diskusjon om toleranse for intoleranse. Jeg har full tillit til at de som er del av norsk akademia og studenter, er oppegående og kan ta til motmæle mot den slags type holdninger og ytringer. Men det vi snakker om her, er utsagn og trusler som går videre og utover det, og da kan vi også regne med at dette er utsagn som kan være i strid med norsk lov.

Jeg skal følge nøye med på hva slags kapasitet vi har når det gjelder kunnskapsoppbygging på dette feltet.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Michael Tetzschner (H) [10:11:37]: Mitt spørsmål rettes til statsråd Navarsete.

KS, kommunesektorens organisasjon, har med oppsiktsvekkende høy svarprosent fra kommunene dokumentert at statlige innsigelser er et stort problem for arealplanleggingen, og at det forsinkes og stopper boligproduksjonen i landet. Forvaltningsjurister har påpekt at innsigelse benyttes av så mange statlige kontorer at man må konstatere at innsigelser også nå fremsettes i stort monn uten planlovens forutsetninger om at innsigelse var en unntaksbestemmelse, et unntak som bare skulle brukes i saker hvor vesentlige regionale eller statlige interesser sto på spill. I stedet har det utviklet seg en praksis der statsfunksjonærer utøver sitt personlige skjønn uten særlig rolleforståelse eller respekt for lokale, folkevalgte organer.

I tillegg har det utviklet seg en praksis, formodentlig, der innsigelsesinstansen vet at den har et tynt grunnlag for å varsle at innsigelse vil bli reist. Medregnet disse truslene om innsigelse sier 137 av 140 kommuner som reviderte sine kommuneplaner i årene 2007–2010, at det ble brukt innsigelse. Effekten er den samme: Planleggingen stopper opp både for boliger og næringsliv.

Noen har håpet at fylkesmannsembetene kunne samordne og prioritere de statlige interessene. Det fungerer heller ikke. I Oslo har man gått den motsatte veien, f.eks. ved å delegere overprøvingen til mellomledernivå.

Når statsråd Navarsetes departementsråd uttaler offentlig på en konferanse i Tekna at denne politikken i hovedsak skal videreføres i den kommende boligmelding, blir min utfordring til statsråden: Ser ikke statsråden et sterkt behov for å revidere bruken av innsigelser? Og ser hun ikke at ved ikke å gjøre det og ikke fore-

ta seg noe, vil man ikke få regulert nok boliger i dette landet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:13:50]: I bustadmeldinga som regjeringa har lagt fram for Stortinget, vart det varsla at me skal ha ein gjennomgang av motsegnsinstituttet og ei samordning av dei statlege etatane sine moglegheiter til å kome med motsegn. Det arbeidet er på ingen måte stansa opp, det arbeidet er i gang. Det er ikkje mitt departement som har ansvaret for det, det er Miljøverndepartementet, men eg og mitt departement er pådrivarar for den prosessen.

Det viser seg òg, ikkje minst i KS si undersøking, at motsegn i mange tilfelle handlar om at ein kjem med varsel om motsegn – at statlege etatar ikkje deltek aktivt nok i sjølve planprosessen, men er avventande til ein kjem langt ut i prosessen, og då brukar det varselet ein har kome med, til å kome på bana for seint. Det er òg eit element i den prosessen som er i gang, og som miljøvernministeren har ansvaret for.

Michael Tetzschner (H) [10:15:01]: I dette lå det ikke noe håp om forbedring. Vi har jo hørt dette mantraet «gjennomgang», men denne «gjennomgangen», som det ofte også reklameres med at skal være helhetlig, fører ikke til ny politikk.

Vi har innhentet fra våre venner i kommunene oversikt over de tusenvis av boliger som er satt på vent fordi byråkratiet er innstilt på å si nei og ikke på å kjempe frem en høyere grad av klargjøring av tomter til boliger og næringsliv. Dermed setter man hele samfunnsutviklingen på vent. Det har vi ikke råd til.

Jeg vil anbefale statsråden å skaffe seg flere «ja-sigere» i departementet, flere pådrivere, og ikke flere motstandere mot boligproduksjon. Dette at departementsråden har løpt i forveien og varslet at det ikke kommer noen nytenkning på dette området, er nedslående for alle som håper å få boligprosjekter igjennom i dette landet.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:16:04]: Eg var ikkje på konferansen til Tekna og kan derfor ikkje gå god for kva som har vorte ordlagt der. Men det må vere ei mistyding dersom departementsråden i mitt departement er oppfatta slik at dette er eit spørsmål som det ikkje er arbeid på, for det er det. Det er arbeid på området. Det må gjerast samordning, eg trur det er det aller viktigaste. Når eg snakkar med ordførarar rundt omkring om deira planprosessar, er det ofte ikkje snakk om motsegn i seg sjølv, men at det er mange instansar som til dels kan kome med motstridande omsyn. Me har òg frå regjeringa si side sendt ut eit brev til fylkesmennene som seier at bustadbygging skal ha ein preferanse i dei vurderingane, for det vil vere motstridande omsyn. Uansett kva regelverket legg opp til, vil det vere ulike omsyn som skal varetakast i eit demokrati når planprosessar skal avgjerast. Men bustadbygging skal ha ein høgare preferanse enn det har hatt før.

Presidenten: Det er bedt om og gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Trond Helleland.

Trond Helleland (H) [10:17:19]: På Lierstranda i Lier er det planlagt en fjordby med opptil 20 000 nye innbyggere. Lier hadde sitt forslag til kommuneplan klart i 2009 – og så kom innsigelsene. De fleste innsigelsene er ryddet unna, det er blitt skapt enighet med nabokommunen Drammen, men det gjenstår nå fem innsigelser som ligger til behandling i Miljøverndepartementet, som fikk disse innsigelsene på sitt bord i begynnelsen av 2011. Departementet var på befaring sommeren 2011, og kommunen venter fortsatt på svar, halvannet år etter.

Kommuneplanen er ikke vedtatt, og boliger til 20 000 innbyggere er satt på vent. Hadde det vært en idé, som Høyre har foreslått flere ganger i denne sal, at hele plan- og bygningsloven blir liggende i Kommunaldepartementet, sånn at vi kan få fart på boligbyggingen her i landet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:18:17]: Disse spørsmåla har vore tekne opp fleire gonger i denne sal, og svaret mitt i dag vert som det har vore: Den interne organiseringa i regjeringa er eit tema for regjeringa.

Det som er viktig, er at me no legg fram ei bustadmelding som har ein heilskapleg bustadpolitikk – frå plan til det å bu og leve for alle grupper, ha moglegheit til å skaffe seg ein bustad som ein kan bu og leve godt i. Det er det regjeringa har til hensikt å gjere, og så kan ein både parti-vis og kvar for seg ha syn på organiseringa. Men eg synest ikkje det er eit tema frå Stortingets talarstol.

Presidenten: Gjermund Hagesæter – til oppfølgings-spørsmål.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:19:16]: No er det slik at motsegn skaper utfordringar overalt i heile landet, men i enkelte delar av landet er det større utfordringar enn i andre delar. For eksempel i Hordaland kjem fylkesmannen med langt fleire motsegner enn fylkesmannen i Sogn og Fjordane gjer. Då er spørsmålet korleis det kan ha seg, for loven er jo den same. Problemstillingane er òg stort sett dei same, med strandsoneproblematikk og sånne ting. Spørsmålet er kvifor det er så mange fleire motsegner i Hordaland enn i Sogn og Fjordane. Har det noko med at fylkesmannsembetet i Hordaland er meir på hogget enn ein er i Sogn og Fjordane? Eller har det med at innbyggjarane i Sogn og Fjordane kanskje er enklare å ha med å gjere og er meir sindige enn hordalendingane er? Eg lurar på om statsråden kunne gjere seg nokre tankar omkring korleis det kan ha seg at det er så stor ulikskap mellom to fylke som er ganske like.

Presidenten: Statsråden får anledning til å kommentere innenfor sitt konstitusjonelle ansvarsområde. (Munterhet i salen)

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:20:30]: Når det gjeld kor sindige folk frå Sogn og Fjordane er, har det versert rykte om at det finst folk derifrå som ikkje er spesielt sindige, men kan hende er dei litt overdrivne. (Munterhet i salen)

Eg trur det viktige er at ein frå fylkesmannen si side

har ein god dialog med kommunane i planprosessane, og der kjenner eg kanskje best Sogn og Fjordane, sidan eg òg har vore ein lokalt og regionalt folkevald i lengre tid der. Det fylket kan vere eit førebilete for andre. Eg vil gjerne skryte litt av fylkesmannsembetet i Sogn og Fjordane, som har vore veldig dyktige til å vere dialogpartnarar, rettleiarar og samtalepartnarar, slik at ein kanskje då kjem tidleg inn i prosessane. Eg trur det er eit viktig stikkord.

Eg skal ikkje kommentere på andre statsrådar sine område, men heilt generelt trur eg det er utruleg viktig at alle partar kjem tidleg inn i prosessen, og at ein avklarar kva som er problemområda og kan tidleg kome til avklaring på det, i staden for å dra det ut i tid, som kanskje har vore tilfellet mange stadar.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til siste oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:21:40]: I denne saken er det egentlig to viktige prinsipper som går litt mot hverandre: Nærhetsprinsippet, som handler om at vi ønsker at avgjørelsen skal tas på et lavest mulig nivå og dermed lar kommunene få bestemme mest mulig, og forvalteransvaret, som handler om at vi har en del nasjonale verdier som vi ønsker å ta vare på, f.eks. jordvern, naturmangfold, allemannsretten osv.

Det betyr også at det er et skjæringspunkt i denne typen saker, og derfor er innsigelsesinstituttet viktig. Men det er praksisen som er utfordringen, og kommunene hadde en egen utredning der de pekte på at det nettopp er praksisen som er utfordrende, mens instituttet har god legitimitet i kommunene.

Slik jeg oppfatter statsråden nå, er hun tydelig på at hun egentlig ønsker å se på praksisen og de gode eksemplene. Kan statsråden bekrefte at man ønsker en strammere praksis, slik at det blir færre, men riktigere innsigelser, som kan føre til at det blir kjappere boligbygging og kanskje også enda mer legitimitet rundt ordningen rundt omkring i kommunene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:22:45]: Eg opplever ikkje at nokon tek til orde for å avskaffe motsegnsinstituttet. Som representanten Ropstad seier, har det legitimitet og tek vare på veldig viktige verdiar i det norske samfunnet. Dei står av og til mot kvarandre, og det er det som sjølvstøtt frustrerer kommunane, når ein frå ulike instansar får i og for seg velgrunna motsegner som kolliderer. Difor er det viktig – som eg òg sa i mitt førre svar – at me får alle tidleg på bana, slik at me kan få ei sterkare samordning, som òg min kollega i Miljøverndepartementet har uttalt, og at me sjølvstøtt har fokus på at alle skal ha den same behandlinga. Det er eit viktig prinsipp i den norske rettsstaten at alle skal ha dei same rettane og moglegheitene. Det veit eg at òg min kollega i Miljøverndepartementet er veldig oppteken av.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:23:57]: Spørsmålet mitt går til barneministeren.

I de siste ukene har store deler av det norske folk blitt sterkt berørt av å se på programserier som «Hvem tror du at du er?» og «Tore på sporet». I begge tilfellene har seertallene kommet opp i én million.

Begge seriene handler om behovet for svar på sentrale spørsmål som «Hvor kommer jeg fra?», «Hvem er jeg?» og «Hvem er jeg i slekt med?» – spørsmål som handler om tilhørighet og identitet.

Pågangen hos NRK i forbindelse med «Tore på sporet» og antallet henvendelser til Frelsesarmeen og andre som bidrar til å nøste opp i disse historiene, tyder på at dette er grunnleggende behov for svært mange mennesker. Samtidig har regjeringen akkurat nå evalueringen av bioteknologiloven til behandling. Dette er helseministerens ansvar, men det vil også kunne berøre barneloven, og det berører ikke minst Barnekonvensjonens artikkel 7, om retten til å kjenne sitt biologiske opphav.

Både Arbeiderpartiet og SV har tatt standpunkt for eggdonasjon, assistert befruktning for enslige og faktisk også for at man skulle kunne lage barn ved å kombinere eggdonasjon og sæddonasjon.

Det sier seg selv at disse sakene går rett inn i dette spenningsfeltet som berører menneskers liv så dypt som det vi får innblikk i i disse programmene og som vel ingen makter å være uberørt av.

Det er heller ikke alle som er adoptert eller som har blitt til på andre måter som gjør at de ikke kjenner sitt opphav, som trenger svar på disse spørsmålene. Det skal respekteres, men vi får likevel et innblikk i hvor dypt og grunnleggende disse spørsmålene om slekt, familie og identitet berører menneskers liv.

Spørsmålet til barneministeren er: Hva tenker barneministeren rundt disse spørsmålene? Hvor viktig er det for mennesker å ha svar på denne typen spørsmål? Hvordan skal vi som samfunn legge til rette for at mennesker kan leve med den vissheten og kjennskapen til seg selv som de har behov for?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:26:02]: Takk for spørsmålet.

Jeg tror det er riktig, som representanten Håbrekke sier, at de aller fleste av oss har behov for å gå tilbake og få vite om opphavet vårt, og kanskje blir denne interessen større jo eldre man blir. Men vi ser også at det er folk som ikke har det behovet. Vi har lagt til grunn Barnekonvensjonen og vært opptatt av at barn skal ha rett til å vite. Det har vi også sikret gjennom lovverket vi har når det gjelder f.eks. spørsmålet om sæddonasjon.

Det samme har vi, fra SVs side, lagt inn som en forutsetning når det gjelder spørsmålet om eggdonasjon, som vi ikke har behandlet, og som ikke ligger under mitt konstitusjonelle ansvar, men som selvfølgelig berører mitt ansvar som barneminister. Forutsetningene er at man skal ha rett til å vite både hvordan man har blitt til og hvem som er ens biologiske opphav. Det er mange grunner til at det er viktig, men for barn er det en grunnleggende rett å få informasjon, og det er viktig at barn får informasjon. Det handler

også om at vi – etter hvert som den medisinske utviklingen skrider fram – får vite mer om genetikk osv., som også kan ha betydning for menneskers helse. Akkurat det spørsmålet stiller oss også overfor mange dilemmaer, som krever mer enn ett svar i én spørretime.

Jeg tror i hvert fall at utgangspunktet er at barn har behov for informasjon, og at de fleste voksne har behov for å få vite noe om sitt opphav, men det er også folk som ikke har behov for det. Det viktigste er uansett at barn får gode omsorgspersoner rundt seg, og det er en diskusjon vi tar i sin fulle bredde knyttet til bl.a. ny barnevernmelding og proposisjonen om barnevernet som vi snart skal legge fram.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:27:53]: Jeg takker for svaret.

Jeg ser at statsråden er opptatt av formelle rettigheter i forbindelse med bioteknologiloven, og du viser til en rett til å få vite en identitet når man har fylt 18 år. Mener barneministeren at Barnekonvensjonens bestemmelser kan oppfylles når barndommen er over? Det er det som er tilfellet når man har fylt 18 år. Vi skal også huske på at den retten er kun retten til å få vite en identitet gjennom et register. Det sier seg selv at det kanskje bare er de aller tøffeste som tar mot til seg og oppsøker et register, og så tar kontakt med en person, uten at man aner hva slags reaksjon man får. Praksisen som regjeringen har lagt opp til, gjør at man ofte må til utlandet for å finne vedkommende når man har kontaktet registeret.

Spørsmålet er igjen: Hva tenker barneministeren rundt de identitetsspørsmålene som synliggjøres gjennom disse seriene og betydningen av det, og ikke bare det å få et navn i et register?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:29:02]: Det er nesten filosofiske spørsmål som representanten Håbrekke reiser her. Det er litt vanskelig å svare på de problemstillingene på 1 minutt.

Jeg tror det er riktig at de fleste har behov for å vite noe om sitt opphav, og vi har lagt til grunn at den retten skal hjemles i lov. Derfor er vi også bekymret for at når f.eks. mennesker reiser utenlands – vi fraråder det også i spørsmålet om surrogati, som har vært et tema som representanten Håbrekke lenge har vært opptatt av – så er det én av de utfordringene som kan skape problemer for barnet senere, ved at de ikke får vite. I mange av disse landene er det også en forutsetning at man ikke får noe mer informasjon om hvem som er barnets biologiske opphav. Det er én av flere problemstillinger som gjør at vi fraråder nordmenn å reise til utlandet for å inngå i surrogatiarrangementer.

Spørsmålet som representanten reiser er det vanskelig å svare på i løpet av 1 minutt her.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først fra representanten Dagrun Eriksen.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:30:21]: Jeg er veldig glad for at statsråden slår så tydelig fast at barn har rett til å vite sin identitet. Jeg tror vi er mange som er blitt berørt av de historiene vi ser. Det er jo ofte sånn at det po-

litiske miljøet blir beveget av historier, vi blir beveget når enkeltmennesker tar kontakt og ønsker at vi skal åpne opp.

Vi har et regelverk nå, og jeg har lyst til å spørre statsråden hva hun tror vil skje i framtiden. Tror statsråden at det vil bli et press på dette i framtiden, og vil det være et politisk miljø som klarer å stå opp mot det og forsvare barns rett til å vite hvem de er, og hvor de kommer fra?

Det er vi som politikere – og samfunnet – som har ansvar for å sikre den rettigheten også i framtiden. Mitt spørsmål til statsråden er: Tror hun at vi klarer å stå opp for barns rettigheter også i de debattene som kommer framover?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:31:25]: Det vil jo være helt avhengig av hva slags stortingsflertall som til enhver tid råder, men sånn som jeg kjenner Stortinget, gjennom snart tolv år, er det som et storting som hele tida har vært opptatt av etiske diskusjoner knyttet til lovverket om bioteknologi. Jeg er ikke bekymret for at dette stortinget vil være mindre interessert i hensynet til barnets beste framover. Sjøl om man selvfølgelig aldri kan være helt sikker, har i hvert fall tendensen hittil vært at vi i Norge har blitt mer opptatt av hensyn til barn og forstått mer av hva barn har behov for, og at vi tar mer hensyn til barn i vårt samfunn enn det vi gjorde tidligere.

Vi kan aldri regulere hvordan folk får barn. Folk får barn på de underligste vis. Det har jeg sagt i diskusjoner med Kristelig Folkeparti før, og vi kan ikke regulere oss bort fra det, heldigvis. Men det er i hvert fall vårt ansvar å regulere lovene sånn at barna får mest mulig informasjon.

Presidenten: Solveig Horne – til oppfølgingsspørsmål.

Solveig Horne (FrP) [10:32:36]: Alle vet hvor viktig biologisk tilknytning er for barna, spesielt i de første leveårene, og alle barn har rett til å kjenne sin far og sin mor.

Vi har i den seneste tiden sett en økning i bruken av surrogati, noe som Fremskrittspartiet er bekymret over, og vi ønsker et svar på hva regjeringen har tenkt å gjøre med det.

Komiteen har nå til behandling en sak om en midlertidig lovendring for å sikre rettighetene til de barna som allerede er kommet til Norge ved hjelp av surrogati. Det som det ikke står noe om i den saken, er hvilken utvikling vi vil se i ettertid, når den midlertidige loven opphører.

Denne regjeringen er jo kjent for å forby alt som den ikke liker. Kriminalisering av sexkjøp – sexkjøp-oven – kom i forrige periode. Mitt spørsmål til statsråden, som også helt klart og tydelig har sagt at hun er imot surrogati, er: Er statsråden villig til å kriminalisere også bruken av surrogati?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:33:43]: Her var det veldig mye på en gang. La meg først ta tak i dette som dreier seg om biologi. Informasjon om biologisk opphav tror jeg er viktig for de aller fleste, men spørsmålet om tilknytning reiser en større diskusjon, for biologi er ikke

noen forutsetning for å oppnå tilknytning til f.eks. omsorgspersoner. Den diskusjonen har vi jo nå knyttet til barnevernet og en stor utredning som ligger til grunn, og som fastslår at tilknytning og et utviklingsstøttende prinsipp er veldig viktig å diskutere og kanskje til og med sette over det biologiske prinsipp. Så det er én diskusjon.

Når det gjelder spørsmålet om surrogati, har jeg ikke lyst til å forskutere hva som skal skje framover. Da må vi bl.a. se det i lys av Haag-konvensjonen, og det skal leveres en rapport om dette i løpet av året. Men det som har vært mitt anliggende, er å sikre de barna som er i Norge nå. Derfor har vi lagt fram de forslagene vi har gjort.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [10:34:51]: Det er ikke lenge siden, det var faktisk så sent som i 2004, at Bondevik II-regjeringen, sammen med SV, opphevet det systemet en hadde i Norge med at en faktisk gjennom lov hindret barn i å få vite sitt biologiske opphav når de var et resultat av sæddonasjon – til stor motstand fra bl.a. et av dagens regjeringspartier, som var redd for at det da ville hindre at noen ville stille opp og være sæddonor. Retten til å bli foreldre ble altså satt høyere enn barns mulighet til å kjenne sitt biologiske opphav.

Den samme tilnærmingen ser en nå i diskusjonen rundt eggdonasjon og surrogati, og rundt kombinasjonen av alle disse mulighetene. Ja, med en kombinasjon av disse mulighetene kan en ende opp med fem ulike foreldre, så «Tore på sporet» får det travelt i årene framover. Det blir vel mye «Tore på sidesporet»!

Spørsmålet til barneministeren er: Vil hun ivareta nettopp barnets interesser i denne diskusjonen?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:35:58]: Svaret på det er et ubetinget ja. Det er ingenting som er viktigere enn å sikre at barn er ønsket, og at barn har gode omsorgspersoner rundt seg. Men vi har ansvar for også å sikre at barn får kunnskap, og at barn får informasjon som er tilpasset deres alder.

I spørsmålet om surrogati er det veldig mange andre problemsstillinger som også kommer fram, men hensynet til barnets beste har vært avgjørende for oss. Det har vi også lagt til grunn – også jeg som barneminister – i diskusjonen om surrogati når vi er opptatt av å sikre de barna som er i Norge, juridisk foreldreskap og trygghet.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Solveig Horne (FrP) [10:37:00]: Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren.

Mor til lille Kristin og far til lille Ole var ute på trilletur med sine to små barn og kom i samtalen inn på hva de skulle gjøre med barna sine til høsten – om de skulle søke dem inn i barnehage. Mor til lille Kristin var veldig glad, for lille Kristin var født innenfor den fristen som regjeringen har satt for opptak til barnehage. Men far til lille Ole ble stillere og stillere under samtalen og måtte til slutt si at det var litt trist, for lille Ole var født 1. september, bare

timer etter at fristen for denne retten hadde gått ut, og nå lurte den lille familien på hva de skulle gjøre til høsten.

Dette er bare en liten illustrasjon på hvordan mange foreldre har det i disse dager, for akkurat nå er det veldig mange kommuner som har frist for å søke på barnehageplass, og foreldre sitter rundt kjøkkenbordet med pc-en og skal søke barnehageplass for sine barn for første gang.

Regjeringens familiepolitikk inneholder et utall av frister, frister som det er umulig å forholde seg til, og mange datoer som minner om familieplanlegging i land som vi ikke liker å sammenligne oss med. Denne politikken har også ført til kaos på fødeavdelingene under sommerferieavviklingen, og fra media har vi hørt historier om foreldre som presser på for å få igangsatt fødslene.

Regjeringen skryter av at norske ettåringer har lovfestet rett til barnehageplass, og at vi nå har full barnehagedekning. Det er faktisk ikke sant, for det er nesten 10 000 barn som er født i fjor høst, som ikke har denne retten.

Mange partier har nå sett det absurde i dette og har hatt utspill om at det er på tide å få gjort noe med denne regelen. Fremskrittspartiet er det eneste partiet som har satt av penger i sitt alternative budsjett til å sørge for at de barna som er født i høst, får den barnehageplassen de trenger, uansett når de er født.

Mitt spørsmål til kunnskapsministeren blir derfor: Vil kunnskapsministeren sørge for at retten til barnehageplass blir reell for alle ettåringer til høsten?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:39:11]: En stund trodde jeg at representanten Horne hadde funnet ut at jeg var født 2. september, men så er jeg heller ikke lille Kristin lenger – tvert imot, for å si det sånn!

Jeg skjønner veldig godt at de foreldrene som har barn som er født fra 1. september og utover, er urolige for hva som er tilbudet til deres barn framover. Hvis man skal få til full barnehagedekning, må man først sette en tidsfrist, og så må man jobbe videre med hvordan man skal få til et godt system som gjør at kapasiteten i kommunene er sånn at man også tar inn barn som er født etter disse fristene.

Grunnen til at vi i dag ikke har flere opptak enn dette ene – eller lovfestet rett til barnehageplass – er følgende: I mange kommuner er det for liten kapasitet når det gjelder barnehager. Da tenker jeg ikke bare på bygg, men jeg tenker på folk til å jobbe i barnehagene, jeg tenker på kvalifisert personale til å jobbe der. Det er viktig for oss at det er god kvalitet i barnehagene, særlig fordi det er nye utfordringer knyttet til at det er veldig mange små barn i barnehagene nå i forhold til hva det var for noen år siden.

Så er det selvfølgelig et budsjettsspørsmål. I norske kommuner er det 14 000 barn født etter 1. september, som likevel har plass i barnehagene. Mange kommuner klarer å sikre en rettighet utover det som er den lovfestede rettigheten. Mitt mål er at vi skal utvide de tilbudene som finnes, også for ettåringene, men at vi må gjøre det i takt med kvaliteten i barnehagene.

Solveig Horne (FrP) [10:41:08]: Jeg takker for svaret. Det var vel som ventet. Både SV, Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har snakket om alle fordelene med

to opptak eller løpende opptak, og man har en programdebatt rundt omkringing for å gi småbarnsforeldrene flere plasser. Hvorfor skal foreldrepar der ute tro på SV når de nå sier at de ønsker dette, når de har sittet i regjering i åtte år uten å ha fått det til?

I mitt første spørsmål viste jeg til alle de foreldrene som satt ved kjøkkenbordet og skulle søke om barnehageplass. Det er også ganske mange andre par som planlegger å få barn. Nå er det sånn at fristen for å lage barn som er garantert barnehageplass for 2014, gikk ut i begynnelsen av desember. Så til alle par der ute som planlegger å lage barn nå: Dere må altså vente, dere får heller starte med litt trening. Med andre ord åpner ikke regjeringens familierpolitikk for mye spontanitet.

På vegne av alle par der ute som ønsker å bli foreldre, lurer jeg på om de må vente til april med unnfangelse for å sikre seg barnehageplass i 2015, eller om regjeringen vil bidra med å gjøre dette enklere i 2014.

Presidenten: Tiden er ute – taletiden altså. (Munterhet i salen)

Statsråd Kristin Halvorsen [10:42:20]: Vi er nå utenfor de spørsmålene som SV mener politikere skal blande seg borti. Jeg synes det er interessant at Fremskrittspartiet nå har – hva skal jeg si – flyttet grensene for sin politikk. Jeg har ikke tenkt å komme med noen råd til barnefamilier om hvordan de skal planlegge, men jeg har tenkt å ha fullt trykk på at vi skal ha gode kvalitetsbarnehager til alle barn. Og jeg er helt sikker på at de som har ettåringer som de ønsker barnehageplass til, ønsker seg barnehageplass fordi de er i en fortvilet situasjon hvis de ikke får den, men også en barnehageplass med god kvalitet. De ønsker seg en barnehageplass der de vet at barnet deres blir godt ivaretatt, der det er nok voksne – der de kan tilby nettopp det. Det er bakgrunnen for at vi må passe på å ta hensyn til begge deler.

Så vil jeg si at Fremskrittspartiet er i akkurat det samme dilemmaet. Det er ikke sånn at Fremskrittspartiet i sitt budsjettforslag kan garantere barnehageplass til alle barn i det øyeblikket de fyller ett år. De har også en tidsfrist, men den er bare litt senere.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Ib Thomsen.

Ib Thomsen (FrP) [10:43:34]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til kommunalministeren.

Vi har hørt kunnskapsministeren fortelle hvorfor man diskriminerer barn som er født på feil tidspunkt i året, altså etter 1. september. Begrunnelsen er en hardt presset kommuneøkonomi og at det står forferdelig dårlig til i kommunene. Men det er 200 kommuner som har fått til løpende opptak. Sykehusene opplever at vordende mødre ønsker å få satt i gang fødselen tidligere, slik at de kan føde innen 1. september for å sikre barnet rett til barnehageplass. Dette kan virke meget kunstig.

Så spørsmålet mitt er: Hva vil kommunalministeren – partilederen i Senterpartiet – gjøre for å sikre at ett-

åringer får et tilbud om barnehageplass, uavhengig av når på året de er født?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:44:36]: Representanten inviterer meg til å uttale meg på statsråd Halvorsens område, for det er kunnskapsministeren som har finansieringsansvaret for sitt område, selv om pengene vert kanaliserte over Kommunal- og regionaldepartementets ramme. Vi har ei rammefinansiering av kommunane. Det viktigaste regjeringa samla har bidrege med, er at me har gitt kommunane betre økonomi. Me har auka realveksten i kommunesektoren frå 2006 til 2012 med 61 mrd. kr. Det har gitt mange kommunar moglegheit til å prioritere. Me har den lågaste øyremerkinga på uminneleg tid, som òg gir moglegheit til prioritering. Ein del kommunar har då valt å prioritere løpende opptak. Det er det som heiter lokal-demokrati. Eg håpar jo at fleire kommunar kan gjere det, og me vil fortsetje arbeidet med å styrkje kommuneøkonomien for å gi ytterlegare prioriteringsmoglegheiter.

Presidenten: Øyvind Håbrekke – til oppfølgings-spørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:45:53]: Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren.

Kristelig Folkeparti er opptatt av valgfrihet for barnefamilie. Skal du ha valgfrihet, må du ha kontantstøtte og mulighet til å være hjemme hvis du ønsker det, men du må også ha barnehageplass av god kvalitet hvis du ønsker det. Nå er det – som illustrert her – en del familier som opplever at den barnehageplassen ikke står der. Kristelig Folkeparti har lagt inn penger i sitt alternative budsjettforslag for å bygge opp den kapasiteten. Jeg er enig med kunnskapsministeren i at dette er komplekst. Det tar tid å bygge opp kapasitet, og vi må sikre oss at barnehageplassene har god nok kvalitet.

Spørsmålet til kunnskapsministeren er: Når hun nå etter hvert begynner å vise interesse for å gå i retning av å løse opp i det rigide systemet og åpne for flere barnehageopptak, hvor lang tid ser hun for seg at det kan ta å bygge opp den kapasiteten som gjør at vi kan ha f.eks. to barnehageopptak i året – noe som gir større fleksibilitet?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:47:02]: Jeg må si at jeg sitter og tenker litt tilbake, for det er noe veldig interessant som har skjedd i barnehagedebatten.

For det første er det sånn at denne valgfriheten som de som for kort tid siden først og fremst var opptatt av kontantstøtte, ønsket, har vist seg å være den valgfriheten foreldre har ønsket for å velge en barnehageplass av god kvalitet. Nå er det nesten sånn at alle barn har gått i barnehagen før de begynner på skolen. Det er veldig bra. Da må vi sikre oss at det er et tilbud av god kvalitet. I dag går det nesten 300 000 barn i barnehage. Vi regner med at det kanskje er 10 000 flere som ville ønske seg en barnehageplass hvis vi hadde to opptak i året. Da må vi passe på at vi går fram på en sånn måte at det er god kvalitet for de nesten 300 000 barna som er i barnehagen i dag, samtidig som vi stadig får plass til flere. Det er et budsjettsspørsmål, og det er et spør-

mål om å rekruttere personell. Men jeg er selvfølgelig ivrig opptatt av at vi skal lykkes med dette, sånn at ingen trenger å være urolig for barna sine.

Presidenten: Linda C. Hofstad Helleland – til oppfølgingsspørsmål.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:48:18]: Reglene for barnehageopptak er for rigide. Derfor ønsker Høyre å få et mer fleksibelt opptak, sånn at foreldrene kan være trygge for at de får barnehageplass når ungene trenger det. Derfor setter Høyre menneskene foran systemene, og derfor tror vi at månedlige opptak, fri etableringsrett og kommunal stykkpris kan være med og bidra til at kommunene fortløpende kan tilby plasser til ungene når de trenger det. Dessverre ser det ut til at kunnskapsministeren lukker øynene for at det finnes mange ulike måter å sikre et mer fleksibelt opptak på. Men en barnehageplass koster det samme, uansett når på året den tilbys, og når tre av ti unger i dag ikke har rett på en barnehageplass når de fyller ett år, skaper det store problemer.

Er det sånn å forstå at statsråden ikke ønsker å foreslå et løpende opptak, for da har ikke regjeringen mulighet til fortsatt å si at det er full barnehagedekning i Norge?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:49:24]: Så vidt jeg kan huske fra Høyres alternative budsjett, foreslår ikke Høyre å bevilge en eneste krone mer til opptak av flere barn i barnehagene. Det synes jeg er veldig interessant. Det er viktig at velgerne vet det før valget, for det betyr at det Høyre mener, er at en skal putte flere barn i de barnehagene som allerede er der – fylle opp de barnehagene – sånn at det blir flere barn per voksen. Det er ikke noen annen måte – det koster penger å mene at tilbudene til ettåringene skal utvides.

Jeg vil advare mot det, for det går ut over kvaliteten til de barna som er i barnehagene. Det går ikke an å bløffe seg unna at hvis man skal øke barns rettigheter, krever det flere ansatte i barnehagene. Det kreves flere barnehager, for vi trenger jo plass til dem. Det handler ikke bare om holdninger eller hvordan man praktiserer opptak. Det handler rett og slett om å bygge ut den kapasiteten og ha det antallet ledige plasser som trengs.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:50:39]: Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren. Så synes jeg det er litt spesielt at statsråden antyder at jeg står her og bløffer – men jeg lar nå det ligge i denne omgang.

Forrige uke reiste det ei veldig modig jente fra Brumunddal til Stortinget for å møte Høyre. Hun fortalte meg om livet sitt med barnevernet. På grunn av omsorgssvikt gjennom hele oppveksten og alvorlig systemsvikt i barnevernet fikk aldri denne jenta være verken barn eller ungdom. Nei, hun måtte være reservemamma for småsøsknene sine. Hun pakket matpakken til småsøsknene sine og sendte dem på skolen, istedenfor å gå på skolen selv.

Nå står jenta foran sitt voksne liv med store hull i opp-

læringen. Det er et dårlig utgangspunkt for å klare seg selv senere i livet.

Tallene fra Bufdirs store brukerundersøkelse i 2011 indikerer at det til enhver tid er 300 norske barn i barnevernsinstitusjoner som ikke går på skole. Mindre enn fire av ti barnevernsbarn fullfører videregående skole, og vi kjenner godt til sammenhengen mellom utdanning og risiko for å bli ufør. Derfor er det ingen tvil om at noe av det viktigste vi kan gjøre for disse barna, er å sikre dem skolegang.

Høyre har foreslått flere ganger å sette av ekstra midler for å gi dem muligheten til dette. Dette er de mest sårbare barna vi snakker om, og de kan trenge skolegang aller mest.

Da statsråden i 2011 svarte for hva regjeringen gjør for de skoleløse barnevernsbarna, sa hun at de hadde satt i gang tiltak for å gi flere barnevernsbarn skolegang. Kan statsråden gjøre rede for om tiltakene er vellykket? Og har det gitt flere barnevernsbarn den skolegangen som de trenger?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:53:00]: Jeg deler Linda C. Hofstad Hellelands syn på hvor viktig det er med skolegang, uansett hvor vanskelig situasjon barn kan være i. Særlig kan selvfølgelig barn som har store utfordringer på andre områder, ha ekstra krevende skolegang – for det er jo ikke sånn at man sender hjernen alene på skolen, det er barn som kommer med ryggsekken full av kanskje mange andre typer problemstillinger også. Særlig har barn som f.eks. er i overgangen mellom fosterhjem, barnevernsinstitusjoner – og kanskje tilbakesending igjen – krevende utfordringer når det gjelder å følge et skoleløp.

Vi har gått nærmere inn i de tallene for å sjekke hvordan barns rettigheter til skolegang innfris i forbindelse med at de er på institusjon. Vi ser at det er noen utfordringer der, særlig i forhold til de litt større barna. Det skyldes ikke nødvendigvis at de ikke har tilbud om opplæring, men at dette er barn som på grunn av alle de andre problemene de har, også er skolevegrere. Det er altså den typen utfordringer i tillegg. Men jeg er helt enig i at her er det en gruppe barn som det må legges til rette for.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:54:19]: Jeg ble ikke så veldig beroliget av svaret. Jeg syntes egentlig det var vanskelig å forstå hva statsråden prøvde å si. I 2011 sto statsråden her i Stortinget og redegjorde for at flere tiltak var satt i gang.

Etter at saken var oppe i media i forrige uke, får vi nå nesten daglige henvendelser fra ungdom som har mistet skolegangen sin. Da spør jeg igjen: Ser statsråden at de tiltakene som regjeringen har satt i gang, kanskje ikke har vist seg å være så vellykket, siden det fortsatt er så mange barn, også i institusjoner, som ikke får den skolegangen som de faktisk har krav på etter opplæringsloven? Og kan statsråden igjen fortelle hvilke tiltak regjeringen har satt i gang – og har tenkt å sette i gang – for å gi flere barnevernsbarn skolegang?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:55:22]: Det er presisert i mange sammenhenger – og jeg kan gjerne gjøre det

igjen – at alle barn i Norge har rett til skolegang. Det som er utfordringen her, kan være en del barn som er under omsorg av barnevernet, som er i krevende og vanskelige situasjoner, som er enten på institusjon eller i fosterhjem, og som har krav på et tilbud, men som det er vanskelig å få til. Det må alle som har ansvar for barn, hele veien bestrebe seg på å legge til rette for. Men noen av de barna vi snakker om her, er barn som har såpass kaotiske forhold ellers rundt seg at skolegang er krevende der og da. Desto viktigere blir det at de har en mulighet til å ta igjen den skolegangen som de kanskje ikke fikk mulighet til akkurat da.

Så vi har også en gruppe med litt større ungdom, og voksne, som vi må passe på får innfridd den retten de også har til grunnskoleopplæring.

Presidenten: Det blir gitt anledning til to oppfølgings-spørsmål – først representanten Elisabeth Aspaker.

Elisabeth Aspaker (H) [10:56:30]: For å sette dette litt i perspektiv: Når vi snakker om 300 barn, tilsvarer altså det 10–15 skoleklasser, eller en middels stor skole i Norge i dag. Så det er klart at dette er mange barn, og det er mange som har det forferdelig traurig i livet sitt. Det gjør jo ikke situasjonen bedre om de heller ikke kan få den tilhørigheten som det kan gi å være en del av skolesamfunnet.

Da vi diskuterte dette i en interpellasjonsdebatt i 2011, ble det vist til at fylkesmannen i Troms hadde gjort en kartlegging av hvordan det sto til der. Statsråden opplyste da i Stortinget at hun skulle be øvrige fylkesmenn gjøre en tilsvarende kartlegging.

Spørsmålet mitt er: Hva kom det ut av den kartleggingen, og hva slags nye tiltak, ut fra disse undersøkelsene som vi ser fra Bufdir, vil staten sette i verk for å forsikre oss om at vi får de forsterkede tiltakene som en del av disse barna åpenbart trenger?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:57:34]: Det er helt riktig som representanten Aspaker sier, at dette ofte dreier seg om forsterkede tiltak, og ikke bare om at barn skal gå på en nærscole som ligger i nærheten av en institusjon som vedkommende f.eks. er på; det kan være barn som har store utfordringer med hensyn til å kunne klare å møte opp på skolen og fullføre en vanlig skoledag, fordi alt annet rundt er så kaotisk eller fylt med problemer. Da har barn rett til opplæring på den institusjonen der de er.

Jeg skal gå igjennom regelverket for dette på nytt og se på hvordan vi kan forsterke dette og forsikre oss om at alle barn får rett til det tilbudet. Men dette er ganske vanskelige saker fordi de barna er i en vanskelig situasjon.

Presidenten: Bente Thorsen – til oppfølgingsspørsmål.

Bente Thorsen (FrP) [10:58:37]: De lovbrudd som blir begått mot barn under barnevernets omsorg som av ulike grunner ikke går på skolen, har vært kjent i mange år. Disse barna har samme plikter og rettigheter som andre barn har i henhold til opplæringsloven § 2–1. De skal også

sikres samme muligheter. Fremskrittspartiet mener at vi skal være like ambisiøse på alle barns vegne og sørge for å gi dem den oppfølging de trenger for å lære. Utdanning er jo viktig for alle, for den enkeltes framtid.

I en debatt – som det er blitt vist til her også – om skole- og barnevernsbarn, i november 2011, viste statsråden til at ulike tiltak er satt i verk. Men fremdeles kommer det ofte fram at en del barn under barnevernet ikke deltar i skolen. Selv om det kan være krevende å få barnevernsbarn til å gå på skolen, er det noe det må legges mye arbeid i. Men tiltakene er tydeligvis ikke gode nok. Hvordan vil statsråden sikre at disse barna får undervisning i henhold til opplæringsloven?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:59:47]: Dette er en ganske krevende problemstilling, og jeg synes kanskje at noen av talerne later som at det det først og fremst dreier seg om her, er å følge barn fram og tilbake til skolen. Men her kan det være situasjoner hvor barn er i en veldig vanskelig livssituasjon som gjør at dette ikke er alternativet. Det som er krevende, er hvordan disse overgangene skal være, og hva slags tilbud man har, hvis man f.eks. ikke er i stand til å gå på skolen av ulike grunner.

Jeg skal følge opp disse problemstillingene på nytt, fordi det er helt riktig – som det er sagt – at alle barn har rett til skolegang, og de har rett til at den skolegangen er til stede på en slik måte at det er mulig for dem å delta. Jeg skal merke meg engasjementet fra representanten Thorsen og andre og gå opp den løypa på nytt.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [11:01:00]: Det er vel ikke overraskende at mitt spørsmål går til kunnskapsministeren.

Det har i lang tid vært en utfordring innenfor universitets- og høyskolesektoren at vitenskapelig ansatte har vært ansatt i midlertidige stillinger. Det har vært litt nedgang de siste sju åra, men universitetssektoren har veldig stor andel her, og hele 22 pst. av dem som jobber i universitetssektoren, har midlertidige stillinger. Det har vært uendret så lenge SV har sittet og styrt sektoren.

Konsekvensene for folk er ganske dramatiske. De får ikke boliglån, og mange må utsette å få unger. Vi får her et klasseskille, og i staten spesielt, og veldig mange innen akademia, er det fritt fram for midlertidige ansettelser. Dette skjer med regjeringas viten og vilje.

Da jeg stilte spørsmål om dette, sa arbeidsministeren ganske arrogant at tjenestemannsloven har så godt stillingsvern at da får vi heller tåle at det er mye midlertidighet. Det betyr igjen at vi tar vare på dem som er innenfor, men bryr oss ikke så mye om dem som er utenfor og ikke får fast ansettelse. Noen midlertidige ansettelser strekker seg over mange år – fire, seks, opp til ni år – og statsråden er ansvarlig for de institusjonene, sjøl om hun ikke er ansvarlig for arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven.

Mitt spørsmål til statsråden er: Er kunnskapsministeren, som er ansvarlig for denne sektoren, enig med arbeidsministeren i at det ikke er problemer med midlertidige ansettelser? Er prisen for at stillingsvernet i offentlig sektor

er så utstrakt, at vi heller får tåle at midlertidige ansettelser blir misbrukt på denne måten?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:02:59]: Jeg kan glede representanten Skei Grande med at hun tar feil med utgangspunkt i spørsmålet, fordi midlertidigheten innenfor akademiske institusjoner har gått ned. Den var i 2006 ca. 20 pst., og i 2012 er den 16,9 pst. Men jeg kan med en gang si at 16,9 pst. er for høyt, og at vi har jobbet systematisk overfor institusjonene for å få ned omfanget av midlertidighet. Det innførte min forgjenger, Tora Aasland, som et eget område å rapportere på i styringsdialogen med institusjonene. Det vi nå ser, er at vi har et godt grunnlag for å gå mer direkte på hver enkelt institusjon. Vi ser at noen er ganske gode med å få redusert midlertidigheten, mens andre helt klart har utfordringer med dette. Vi skal nå følge dette veldig nøye overfor hver enkelt institusjon med klare forventninger til hvordan de skal få redusert midlertidigheten, fordi omfanget av midlertidighet er for høyt. Det er så store variasjoner mellom institusjoner at det er helt opplagt at de som ligger veldig høyt, har gode muligheter for å komme ned hvis ledelsen tar tak i det. Det forventer jeg, og det kommer jeg til å kreve av institusjonene at de gjør.

Trine Skei Grande (V) [11:04:27]: Jeg skjønner at statsråden har et engasjement. I SVs stortingsvalgprogram for inneværende periode er det også en hard passus der det heter at dette skal det lages en egen plan/melding for å komme i mål med. Det har vi ikke akkurat sett, men dette kunne ha vært løst veldig enkelt.

Venstre har foreslått at man i arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven skal si at man maksimalt kan ha midlertidighet i to år. Da hadde vi vært kvitt dette problemet, da hadde vi sørget for at folk kunne ha de rettighetene de bør ha – også de som er utenfor.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvorfor i all verden kan ikke regjeringa støtte Venstres forslag om å innføre et sånt makstak? Da hadde man blitt kvitt dette problemet.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:05:17]: Det stiller jeg meg litt undrende til, for noe av det som er utfordringen innenfor akademia, er jo dels at man har ulike forskningsoppdrag som det kreves litt ulik rekruttering til, og at de utdanningsstillingene som vi har innenfor akademia, kan – hva skal jeg si – begrunnes med den typen stillingsvern, eller vern i forhold til midlertidige og faste stillinger, som man har i dag. Jeg mener den riktige veien å gå fram på, er å stille krav til ledelsen ved de ulike institusjonene om at de har en personalpolitikk og en planleggingshorisont som gjør at omfanget av midlertidighet reduseres. Det er altfor mange som i dag har altfor mye usikkerhet rundt sine stillinger.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Borghild Tenden.

Borghild Tenden (V) [11:06:33]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren.

Ifølge lederen for Database for statistikk om høgre utdanning ved Universitetet i Bergen, Benedicte Løseth, er det en større andel av kvinnelige vitenskapelig ansatte i midlertidige stillinger enn menn. Dette er, slik vi har sett, et mønster. Jeg mener derfor at arbeidet med å redusere omfanget av midlertidige ansettelser i universitets- og høyskolesektoren også er veldig viktig i et likestillingsaspekt.

Deler likestillingsministeren dette synet? Er ikke det mest effektive virkemidlet nettopp det som Venstre foreslår, og som Skei Grande snakket om i sted, nemlig å avgrense midlertidige stillinger til maksimalt to år før det automatisk medfører ansettelse?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [11:07:49]: Jeg skal avstå fra å mene noe om hvilke virkemidler som er mest effektive på andre statsråders ansvarsområder. Det jeg derimot er opptatt av, er at vi skal redusere omfanget av midlertidige stillinger. Det er i og for seg å gå den motsatte veien av det som Venstre generelt sett har ønsket når det gjelder arbeidet med arbeidsmiljøloven. Sånn sett møter man seg kanskje litt i døra, sjøl om jeg respekterer og setter pris på at Venstre fokuserer på et problem som mange opplever innenfor akademia, akkurat som det også oppleves andre steder. Disse problemstillingene har ofte en kjønnsdimensjon. Det dreier seg om midlertidighet, det dreier seg om deltidsproblematikk og annet. Det gjør at vi heller ikke kan ha en kjønnsnøytral, objektiv tilnærming til disse spørsmålene; vi må også se dem i et likestillingsperspektiv. Jeg er derfor opptatt av at vi skal redusere omfanget både av midlertidige stillinger og av deltid. Man snakker om ufrivillig deltid, jeg mener at det også handler om deltidskulturer som vi må til livs.

Presidenten: Tord Lien – til oppfølgingsspørsmål.

Tord Lien (FrP) [11:08:59]: Mitt spørsmål går til statsråd Halvorsen.

Det er sant at det er bare 16 pst. som er midlertidig tilsatt i akademia, men andelen blant de unge midlertidig tilsatte er betydelig høyere. Argumentasjonen man noen ganger hører fra sektoren, er at mye midlertidighet kommer av at en del av inntektene ikke er kjent på forhånd.

For en gjennomsnittlig REMA-kjøpmann er absolutt alle inntektene ukjent før 1. januar. Likevel er hovedregelen i de aller fleste kolonialforretninger – som det het i gamle dager – at de tilsatte har fast tilsettelse.

Mener statsråden at argumentasjonen om usikre inntekter er et relevant argument for hvorfor man har høy midlertidighet i akademia?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:09:58]: Jeg mener at det brukes i større omfang enn det man har saklig grunnlag for, og jeg har møtt det – la meg være såpass diplomatisk og si det sånn – som en dårlig unnskyldning for ikke å ta tak i midlertidighet på sin institusjon. Man har beskrevet usikkerheten om inntekter knyttet til f.eks. deltakelse i ulike forskningsprosjekter eller forskningsprogrammer og usikkerheten om hva slags kompetanse man trenger for å kunne delta, som mye større enn det den faktisk er. Der-

for er det også sann at noen institusjoner har lyktes ganske godt med å redusere midlertidigheten, mens andre ikke har gjort det. Jeg er sikker på at de som ikke har gjort det, kan lykkes bedre. Det vil selvfølgelig alltid være sann at ulike forskningsprogrammer kan kreve nye, ulike sammensetninger av f.eks. forskere enn det man har hatt fra før, men jeg tror at det lar seg håndtere mye bedre enn det jeg ser mange eksempler på.

Presidenten: Svein Harberg – til oppfølgingsspørsmål.

Svein Harberg (H) [11:11:13]: Den 15. april 2010 la jeg fram en interpellasjon til daværende statsråd for høyere utdanning, Tora Aasland. Det svaret Tora Aasland ga meg da, og det svaret statsråden ga til Trine Skei Grande 18. desember – altså rett før jul – er identiske.

«De aller fleste institusjonene kan redusere midlertidigheten ytterligere, og jeg vil gjøre mitt for at det skjer.

I et svar om samme tema til Torbjørn Røe Isaksen 3. januar i år skriver statsråden at akkurat dette har vært en prioritert oppgave de senere årene. Begge statsrådene har vist til styringsdialog og klare forventninger, men vi ser at det er ingen stor uttelling i resultatene.

Synes ikke statsråden det nå er tid for å ta nye grep? Hvilke grep har statsråden tenkt at man nå kan sette inn når man ikke får den ønskede respons hos institusjonene?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:12:16]: Noen av de problemstillingene som er trukket fram her nå, kommer til å bli tema i den forskningsmeldingen som jeg har tenkt å legge fram for Stortinget før påske. Det som vi nå gjør, er å ta opp dette spørsmålet veldig tydelig med alle institusjonene og vise til de gode eksemplene vi har, fordi det rett og slett er behov for mer skreddersøm her. Jeg har ikke lyst til å si generelt om alle institusjonene ved universiteter og høyskoler at de ikke gjør noe med midlertidigheten, fordi det nemlig er noen som bør belønnes og holdes fram som gode eksempler, og derfor har jeg ikke lyst til å skjære alle over en kam. Det kommer til å bli mer skreddersøm i styringsdialogen med institusjonene, med tydelige krav og forventninger til ledelsen ved de institusjonene om at de gjør det de kan for å få redusert midlertidigheten. Jeg tror dette også handler om institusjonenes muligheter til å holde på viktig kompetanse.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til siste oppfølgings-spørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [11:13:32]: Hvis du bryter ned tallene for de forskjellige institusjonene, viser det at f.eks. universitetene ikke har hatt den nedgangen som man ser, hvis man ser på alle tallene sammen. Da jeg satt og hørte på dette, tenkte jeg plutselig: Hva hvis statsråden tenkte seg at det ikke var statsminister Jens Stoltenberg som ledet denne statlige bedriften som har så stor midlertidighet, men at det f.eks. var Stein Erik Hagen som var sjef, og hvor man bruk-

te midlertidighet i like stor grad som staten gjør i sine bedrifter? Tror statsråden at hun da hadde hatt et litt annet engasjement og litt tydeligere meldinger til hvorfor man ikke aksepterer en så stor bruk av midlertidighet, enn det hun har i dag, når det er Jens Stoltenbergs bedrift som vi setter søkelyset på?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:14:29]: Jeg tror vi skal spare Jens Stoltenberg for å følge opp denne problemstillingen. Det er mitt ansvar å følge opp dette når det gjelder disse institusjonene, og jeg tror ikke de føler at de får utydelig eller uengasjert tale på dette området. Jeg forventer at de gjør mye mer med spørsmålet om midlertidighet enn det de har gjort til nå. Men det er forskjeller mellom institusjonene, og derfor har jeg ikke lyst til å være like hard i klypa overfor alle, fordi jeg er opptatt av at de som gjør en god jobb på dette området, skal få anerkjennelse for det. Derfor er det skreddersøm i dialogen, og de får så hatten passer hvis det er behov for det.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

S a k n r. 2 [11:15:23]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Jan Arild Ellingsen til utenriksministeren, utsettes til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmål 8, fra representanten Vigdis Giltun til arbeidsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 13.

S p ø r s m å l 1

Fra representanten Jan Arild Ellingsen til utenriksministeren:

«Situasjonen i Afghanistan er fortsatt svært utfordrende. Flere land er i ferd med å gjennomføre nedtrekk av styrker, og et nytt presidentvalg nærmer seg. Gjennomføringen av presidentvalget kommer til å bli meget viktig for afghanerne og alle de land som har engasjert seg i Afghanistan. Måten valget gjennomføres på vil bli en test på hvor langt landet er kommet og om grunnleggende rettigheter for den enkelte har en reell verdi.

Hva ser utenriksministeren som den største utfordringen for det kommende valget?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 2

André Oktay Dahl (H) [11:15:58]: «Undertegnede har stilt statsråden en rekke spørsmål om fryktkultur i politiet. Utgangspunktet for spørsmålene var bl.a. situasjonen i Romerike politidistrikt. Hele tiden har statsråden skjøvet Politidirektoratet, POD, foran seg, som på sin side kategorisk har avvist enhver påstand om kritikkverdige forhold ved enkelte politidistrikt. Samtidig har både departementet og POD vært vel kjent med situasjonen i Romerike politidistrikt.

Er dette noe som engasjerer statsråden, og hvilke signaler har hun gitt eller vil gi til POD fremover?»

Dagfinn Høybråten hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Grete Faremo [11:16:40]: Henvendelser om dårlig arbeidsmiljø tas meget alvorlig, og jeg kan forsikre representanten Oktay Dahl om at jeg følger situasjonen på arbeidsmiljøområdet i politi- og lensmannsetaten nøye. Temaet inngår derfor selvsagt i styringsdialogen med Politidirektoratet.

Oktay Dahl tar opp et viktig tema som også ble adressert i en nasjonal medarbeiderundersøkelse vinteren 2011, og jeg har fått opplyst at det var ingen direkte funn som indikerte at ansatte opplever en fryktkultur. Politidirektoratet har også planlagt en ny medarbeiderundersøkelse i første kvartal i år.

Når det gjelder den aktuelle saken ved Romerike politidistrikt, som representanten – slik han også opplyste – har stilt flere skriftlige spørsmål om, har Politidirektoratet opplyst, og dette kjenner også representanten til, at saken ble formelt tatt opp med Politidirektoratet først i mars 2012. Direktoratet opplyser at en i denne saken har hatt et godt samarbeid med den valgte vernetjenesten.

Jeg har også tidligere orientert representanten om at Politidirektoratet i samarbeid med de ansattes representanter har utgitt egne retningslinjer for varsling om kritikkverdige forhold i politi- og lensmannsetaten samt en varslingsplakat. Jeg vil i samråd med Politidirektoratet vurdere retningslinjene for varsling, herunder etablering av en uavhengig varslingskanal med sikte på at varslingssaker på alle nivåer kan følges opp på best mulig måte.

Politidirektoratet framholder for øvrig at dersom det oppdages tilfeller av mobbing og trakassering, skal det løses på lavest mulig nivå i organisasjonen. Jeg vil tilføye at det er viktig at det raskt blir grepet fatt i saker som gjelder kritikkverdige forhold på en arbeidsplass.

Jeg vil avslutningsvis nevne at Politidirektoratet opplyser at de arbeider med å implementere lederplattform og medarbeiderskap, noe som skal danne basis for arbeidet med å styrke tilliten mellom ansatte og ledelsen i etaten. Målsettingen med dette arbeidet er å utvikle gode ledere og medarbeidere, som sammen skal nå målsettingen

om bedre ledelse, gode holdninger og en sunn arbeidskultur.

André Oktay Dahl (H) [11:19:01]: Gjørv-kommisjonen var veldig klar på at det grunnleggende problemet knyttet til 22. juli-håndteringen var negative kulturer for handling. De aller fleste, inkludert statsråden, har vist til dette og vært bekymret for det. En viktig del av de kulturene man har problemer med, er ledelseskulturer i politiet, og der har statsråden vært klar på at hun er opptatt av ledelsesfokus. Da er spørsmålet: Hva har statsråden konkret gjort med det faktum at enkeltledere i politiet i årevis har hatt muligheten til å trakassere, herse med og gjøre folk syke i sin egen etat – utover at de har fått en pent betalt retrettstilling når de omsider går av fordi de er blitt for gamle?

Statsråd Grete Faremo [11:19:48]: Det er helt riktig som representanten peker på, og som også 22. juli-kommisjonen har pekt på, at ledelse, holdninger, kultur og samhandling er en utfordring når vi skal jobbe med sikte på både å bedre beredskapen og å sikre bedre gjennomføringskraft og vektlegging av resultater.

Jeg vil være svært forsiktig med å gjøre en direkte kobling til spørsmålet om fryktkultur, men jeg forutsetter at Politidirektoratet, når de nå gjennomfører omfattende endringsprogrammer med vekt på ledelse, selvsagt inkluderer personalpolitiske utfordringer med tanke på å sikre nettopp at man når de mål man har satt seg, og evner å gjennomføre i henhold til planen.

André Oktay Dahl (H) [11:20:47]: Når det gjelder den konkrete saken, har det helt siden 1994 vært konflikter knyttet til ledelsen av dette politidistriktet. Denne politimesteren kom også med en ganske så kontroversiell bagsasje fra et annet politidistrikt. Gjennom lengre tid, før mars 2012, har det også vært en lang rekke henvendelser til både POD og departementet fra enkeltpersoner og fagorganisasjoner. Mislykkede samlinger er blitt avholdt med fokus på lojalitet i linjen. Det er også interessant å se at nesten ingen i ledergruppen rundt den nevnte politimesteren har orket å jobbe tiden ut under dette regimet. Det har vært vel kjent for Politidirektoratet gjennom hele perioden.

Da er spørsmålet: Føler statsråden seg bekvem med at hennes departement og direktorat er ansvarlige for at folk gjennom år er blitt syke fordi man ikke har evnet å gjøre noe med situasjonen? Nå sitter man der og lar denne personen få rød løper til en godt betalt stilling i Politidirektoratet etterpå.

Statsråd Grete Faremo [11:21:52]: Jeg er glad for at representanten Oktay Dahl er opptatt av både behovet for å etablere gode spilleregler og behovet for å sikre et godt arbeidsmiljø for medarbeidere i politi- og lensmannsetaten. Han refererer til en historikk rundt en enkeltsak som jeg dessverre ikke kjenner i alle detaljer, men jeg kan forsikre representanten om at jeg har gått inn i det som har skjedd siden denne saken formelt ble tatt opp med direktoratet. Da ble også spørsmålet om hvordan vi, bl.a. gjennom bruk av en uavhengig varslingskanal, kan sikre oss mot at vi står

overfor både mistanke om, påstander om og rykter om at det er arbeidsforhold som heller ikke gjør det mulig å ta tak i spørsmål om man ønsker å gjøre det, tatt opp. En uavhengig varslingskanal kan gi en mulighet som man hittil ikke har hatt i etaten.

Spørsmål 3

Åse Michaelsen (FrP) [11:23:12]: «Flere ganger har asylsøkere som er psykisk ustabile, begått kriminelle handlinger. Etter avhør blir mange sluppet ut i påvente av retts sak. En asylsøker med ukjent ID og uten oppholdstillatelse utførte et drapsforsøk i Mandal, ble overført til psykiatrisk avdeling for deretter å bli sluppet ut etter seks dager. Offeret/familien føler seg nå så truet av vedkommende at de måtte flytte til hemmelig adresse. Politiet er klar over trusselen, men kan ikke ta i bruk varetekt.

Hva vil statsråden gjøre for å unngå «tikkende bomber»?»

Statsråd Grete Faremo [11:23:19]: Jeg er enig med representanten Åse Michaelsen i at det medfører krevende utfordringer både for strafferettspleien og det psykiatriske behandlingsapparatet å håndtere personer som begår kriminalitet, og som samtidig, når det gjelder diagnose, befinner seg i et grenseland – vedkommende er psykisk syk, men ikke akutt behandlingstrengende. Her oppstår det lett ulike konklusjoner om og eventuelt hvor disse gjerningspersonene skal anbringes. I tilfeller der uenigheten fører til at de ikke frihetsberøves, er faren til stede for at de begår ny kriminalitet. La meg her presisere at straffeprosessloven gir adgang til å varetektsfengsle personer som er mistenkt for alvorlig kriminalitet, også i tilfeller da de på grunn av en psykiatrisk diagnose står foran overføring til tvungent psykisk helsevern. Et drapsforsøk er et eksempel på slik kriminalitet.

På departementets forespørsel har Riksadvokaten opplyst at den saken som er nevnt i representanten Michaelsens spørsmål, fortsatt er under etterforskning, men at politiet ikke finner grunnlag for å sikte den mistenkte for forsøk på drap. Siktelsen vil omfatte en annen bestemmelse i straffeloven. Politiet ila vedkommende meldeplikt og forbud mot å oppsøke den fornærmede. Det ble konkludert med at vilkårene for bruk av varetektsfengsel ikke er til stede i saken.

Når det ellers gjelder tiltak mot det Åse Michaelsen omtaler som «tikkende bomber», kan jeg bl.a. vise til det samarbeidet mellom politiet og helsemyndighetene som er nedfelt i et felles rundskriv fra Politidirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet fra i fjor. Her klargjøres ansvars- og oppgavefordelingen mellom etatene når det gjelder psykisk syke personer. Dette omfatter også en varslingsplikt fra politiets side til helsesektoren vedrørende psykisk ustabile personer som trenger observasjon og mulig behandling. På bakgrunn av Mæland-utvalgets rapport om behovet for endringer i lovverket, om strafferettslig utilregnelighet og strafferettslige særreaksjoner, arbeider Justisdepartementet nå med en gjennomgang av reglene for overføring til

tvungent psykisk helsevern og tvungen omsorg der kriminaliteten har karakter av integritetskretnelser og systematisk forfølgelse. Departementet ser videre på behovet for en ny bestemmelse om tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet. Regjeringen har dessuten besluttet å gjennomføre et pilotprosjekt. Formålet er å forebygge tilbakefall i den aktuelle gruppen av gjerningsmenn ved å benytte eksisterende virkemidler fullt ut. Prosjektet legger opp til et nært samarbeid mellom helsepersonell og politi. Oslo politidistrikt er valgt ut som område for pilotprosjektet, og vi planlegger utvidelse til Bergen og Trondheim. De første erfaringsrapportene ventes til Helse- og omsorgsdepartementet i begynnelsen av neste måned.

La meg avslutningsvis vise til at vi er i ferd med å sette ned et offentlig utvalg som skal utrede regelverket for strafferettslig utilregnelighet og bruken av psykiatrisk sakkyndige i straffesaker.

Presidenten: Presidenten registrerer at både representanten og statsråden bruker begrepet «tikkende bomber» om mennesker med en psykisk lidelse. Presidenten er usikker på om det er passende i denne sal. Jeg vil i hvert fall ha nevnt det.

Åse Michaelsen (FrP) [11:27:19]: Jeg takker statsråden for svaret. Uten å gå konkret inn i en egen sak – det skal vi ikke gjøre – er det jo slik at etter at en hendelse har skjedd, er det etterforskning, som også statsråden påpeker. Faren for gjentakelse vil kanskje først bli avdekket gjennom den etterforskningen. Er det en risiko vi er villige til å ta – at det faktisk på ny kan skje en kriminell handling i påvente av at etterforskningen blir ferdig? Bør en ikke tenke at det er bedre å være føre var enn etter snar? En ser at ofre får f.eks. en voldsalarm, men på grunn av dårlige ressurser vil voldsalarmen gi en falsk trygghet: På grunn av mangel på mannskap er det ikke politi som kan rykke ut ved en eventuell alarm. Er ikke det en stor risiko å ta?

Statsråd Grete Faremo [11:28:19]: Representanten beskriver noen av de mest krevende sakene vi har, og hvor det derfor har vært viktig å etablere regler for et tettere samspill mellom politiet og helsemyndighetene. Som jeg redegjorde for, etablerte vi et rundskriv for dette i fjor, og vi iverksetter et pilotprosjekt rundt dette i år. Oslo politidistrikt har allerede igangsatt pilotprosjektet, og vi ruller i løpet av kort tid dette ut også i Bergen og Trondheim. Med de erfaringsrapportene som Helse- og omsorgsdepartementet vil få i begynnelsen av neste måned, tror jeg vi også kan se hva vi eventuelt kan gjøre for å sikre en enda bedre oppfølging i disse sakene fra både politiets og helsemyndighetenes side.

Åse Michaelsen (FrP) [11:29:31]: I tilfeller der en person har ukjent identitet og også er uten oppholdstillatelse, som en har sett i flere tilfeller, burde ikke det være skjerpende – når en egentlig ikke vet hvem en har med å gjøre? Bør en ikke da være så pass tydelig, siden vi ikke vet hvem dette er, at en kanskje tar i bruk vare-

tekt eller en eller annen form for lukket mottak i slike tilfeller?

Vi har sett saker hvor det skjer nye kriminelle handlinger når noen har falt mellom to stoler. Er det ikke da bedre å være i forkant og si at vet du hva, her vil vi ha varetekt, eller – hvis det ikke er hjemmel for det i lovverket – når det gjelder personer med ukjent ID og også uten oppholdstillatelse, få dem inn i lukket mottak?

Statsråd Grete Faremo [11:30:36]: I saker som involverer asylsøkere som enten er anmeldt, tiltalt, siktet eller dømt for kriminelle handlinger, har vi bedt om at disse sakene gis spesiell prioritet både i UDI og i Utlendingsnemnda. Vi har også etablert mottak med forsterkede avdelinger og særskilte bo- og omsorgstilbud som gir mulighet for å følge opp asylsøkere, f.eks. med psykiske problemer, tettere. Er det spørsmål om vakthold, har mottakene også mulighet for å etablere forsterket vakthold i saker som tilsier det.

Spørsmål 4

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:31:59]: «Livselskapene ser etter bedre investeringsmuligheter for å ivareta behov for pensjonssparing. Økte kapitalkrav fra myndighetene, redusert risikofri rente og lengre levetid skaper utfordringer. Samtidig trenger samfunnet økt tilgang på kapital for å bygge ut mye nødvendig infrastruktur, slik som vei, strømmnett og gassrør.

I lys av pensjonsdebatten den siste tiden, hva vil regjeringen gjøre for at investeringer i infrastruktur kan bli mer interessant for å sikre fremtidige pensjoner?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:32:29]: I reglene for livsforsikringsselskaper er det bestemmelser om at kundemidler skal forvaltes forsvarlig, og det er derfor krav om å spre risiko og bestemmelser om hvor stor andel som kan plasseres i verdipapirer som ikke er noterte på såkalte regulerte markedsplasser. Bestemmelsene er generelle, og det har ikke vært vanlig å skille mellom livsforsikringsselskapers adgang til å investere i verdipapirer utstedt av selskaper med virksomhet i ulike bransjer. For å legge til rette for investeringer i infrastruktur, endret vi kapitalforvaltningsforskriften for livsforsikringsselskaper med virkning fra 1. januar 2011. Adgangen til å investere i lite likvide eiendeler utstedt av selskaper med infrastruktur som underliggende virksomhet, ble da utvidet. Vi har derfor ikke nå konkrete planer om å endre forskriftens bestemmelser om investeringer i infrastruktur.

Forsikringsselskaper skal etter konsesjonsreglene bare drive med forsikringsvirksomhet. Innenfor forsikringsvirksomheten ligger det også å forvalte kundemidler på best mulig måte. Jeg er enig med spørteren i at det er viktig å sikre at framtidige pensjonsutbetalinger er sikre, men det er en balansegang mellom når en investering bare er en investering og når investeringen blir så stor eiermessig at det må ses på som drift av annen virksomhet. Et forsikringsselskap kan derfor ifølge loven ikke investere kundemidler i eierposter på mer enn 15 pst. av et selskap som

driver såkalt forsikringsfremmed virksomhet. Denne eierbegrensningen har Banklovkommisjonen foreslått at blir videreført i forslaget til ny finansforetakslov. Den loven er nå under arbeid i Finansdepartementet, og vi tar sikte på å legge den fram i løpet av våren.

Representanten nevner også nye kapitalkrav for forsikringsselskap. Det gjenstår mye arbeid i EU før det nye solvensregelverket for forsikringsselskap er på plass. Verken de konkrete reglene eller innfasingsperioden for dem er klare i EU. Det ser nå ut til at infrastrukturinvesteringer vil bli behandlet likt som såkalte illikvide aksjer.

Investeringer med markedsmessig avkastning, som bl.a. strømmnett og gassrør, blir finansiert på vanlig måte i kapitalmarkedet. Så lenge de prosjektene er lønnsomme, er det ingen grunn til å tro at de begrenses av manglende kapitaltilgang. Statlige investeringer uten markedsmessig avkastning bør fortsatt – etter mitt syn – finansieres over statsbudsjettet slik som i dag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:35:24]: Takk for svaret.

Jeg er enig i at vi skal spre risikoen. Når alderdommen kommer, skal pensjonistene vite at pengene er der, og ikke at de har blitt investert med høy risiko og gjerne blitt tapt for en del. Det har vi sett for mange eksempler på i andre land, der det kommer stor usikkerhet når en blir eldre. Men mange av de selskapene som i dag har – ifølge statsråden – fått mulighet til å investere i infrastruktur, f.eks. strømmnett og gassrør, er allikevel veldig klare i sine tilbakemeldinger til Fremskrittspartiet på at dette ikke er tilstrekkelig. Det blir ikke tilstrekkelig åpning eller tilstrekkelig interessant til at de faktisk kan realisere dette. Det er min oppfatning at selv om intensjonen til finansministeren har vært riktig, så har han ikke klart å gjennomføre det på en tilstrekkelig god måte. Derfor mener jeg dette temaet er en viktig debatt, spesielt når en ser den pensjonsdebatten som nå griper om seg, der mange ser at bare fordi forventet rentenivå av risikofri rente vil være lavere framover, så må en begynne å endre hele pensjonssystemet. Da bør en heller åpne for trygge, gode investeringer, f.eks. i infrastruktur.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:36:34]: Det er to sider av denne saken. På den ene siden er hvordan en håndterer de private pensjonsforsikringene framover, ikke minst i overgangen mellom gammel folketrygd og ny folketrygd. Det refererer til den siste utredningen fra Banklovkommisjonen som nå er ute på høring – det er viktig at vi håndterer det på en god måte. Det andre er å sikre bl.a. livsforsikringsselskap gode investeringsmuligheter. Jeg kan for så vidt si til representanten Solvik-Olsen at det som går på infrastrukturinvesteringer, er et tema, men som jeg sa i hovedsvaret, har vi ingen planer om ytterligere å endre forskriften nå, selv om det for så vidt er på dagsordenen.

Det andre jeg tror blir viktig framover, er å utvikle såkalte obligasjoner med fortrinnsrett, som kan bli et viktig redskap for å sikre bl.a. forsikringsselskaper langsiktig kapital.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:37:31]: Takk for det – jeg ser fram til det arbeidet som skal skje.

En liten relevant ting: Dette handler om livselskapene, som har behov for å dekke sine forpliktelser, delvis fordi folk blir eldre enn det en forventet, delvis fordi den risikofrie renten blir lavere enn forventet. Samtidig har regjeringen opprettholdt målsetningen om at oljefondet skal få 4 pst. avkastning på sine investeringer. De garanterte spareproduktene som livselskapene har, har 3,6 pst. avkastning. Det betyr altså at regjeringen forventer at oljefondet vil gjøre det vesentlig bedre enn det livselskapene vil ha forpliktelser til.

Vil regjeringen vurdere å åpne for at pensjonsfondet også kan ha en del der livselskapene kan skyte inn sin kapital og der faktisk – hvis regjeringen står ved kravet om 4 pst. avkastning – oljefondet vil kunne tjene penger på å forvalte pensjonspengene til de private aktørene? Det må jo selvsagt utredes grundig, men det er en måte for å vise om regjeringen faktisk selv tror på at 4 pst. avkastning er realistisk.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:38:37]: Når det gjelder forventet avkastning i Statens pensjonsfond utland, så mener vi – basert på de lange linjer bakover – det er fullt realistisk å oppnå 4 pst. avkastning over tid. Jeg har ingen planer om å åpne for at Statens pensjonsfond utland kan forvalte penger på vegne av private forsikringsselskaper. Det er et forslag som vi i hvert fall ikke har til vurdering. Jeg tror det er riktig og fornuftig at også private får mulighet til å forvalte sine midler på best mulig måte.

Spørsmål 5

Bent Høie (H) [11:39:25]: «Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-8 slår fast at kommunene har plikt til å ha ordningen brukerstyrt personlig assistanse. Vi ser nå flere eksempler på kommuner som avskaffer ordningen og innfører ordninger med kommunalt ansatte assistenter, der innholdet i tjenesten bestemmes av kommunen, slik som i Ringsaker kommune.

Er dette i samsvar med loven og Stortingets intensjon med ordningen?»

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:39:58]: Brukerstyrt personlig assistanse, forkortet BPA, er en alternativ måte å organisere den kommunale tjenesten praktisk bistand på. Kommunen skal alltid fatte vedtak om tjenestetilbud ut fra en individuell vurdering av behov. BPA-ordningen skal være brukerstyrt, det er et sentralt prinsipp. Brukeren selv, eventuelt med noe hjelp, er arbeidsleder for sin personlige assistent. Dermed kan brukeren – innenfor rammen av vedtaket om praktisk bistand – avgjøre hva assistentens oppgaver skal være, og til hvilke tider assistansen skal ytes.

BPA-ordningen kan organiseres på flere måter, og her tror jeg vi er inne på kjernen i det representanten tar opp. Så langt jeg kjenner til, velger de fleste kommuner å stå som arbeidsgiver for assistentene, men kommunen kan velge å overlate arbeidsgiveransvaret til brukeren selv, til et andelslag – som f.eks. Uloba – eller til andre aktører. Hvis de følges opp på skikkelig vis, oppfyller alle disse organi-

sasjonsmodellene kravene til BPA-ordningen og er i tråd med intensjonen.

Når det gjelder Ringsaker kommune, som det er vist til her, forstår jeg av reportasjen til Hamar Arbeiderblad 17. januar at kommunen nå velger å stå som arbeidsgiver for assistentene selv, fremfor at Uloba skal fortsette å ha dette ansvaret. Slik jeg forstår det, er kommunestyrets begrunnelse for å endre organisasjonsmodell å redusere kostnadene. Kommunalt ansatte koster, ifølge kommunen, mindre enn å ansette assistenter gjennom Uloba. Det fremgår av reportasjen at innsparingen er koblet til lønnsforskjell per time, og at brukeren vil få det samme time-tallet som før. Det fremgår videre at brukeren fortsatt skal være arbeidsleder.

Så lenge dette er situasjonen, er det etter mitt skjønn ikke riktig å hevde at kommunen avskaffer ordningen med BPA. Det kommunen faktisk gjør, er å organisere ordningen ut fra det som synes mest hensiktsmessig ut fra lokale forhold og behov, og det er etter min mening en kommunes rett og plikt. De velger en organisasjonsmodell som ligger klart innenfor lovens bestemmelser, og som også er angitt som en organisasjonsmodell i lovens forarbeider.

Bent Høie (H) [11:42:04]: Da Stortinget behandlet den kommunale helse- og omsorgsloven, var jo komiteen veldig tydelig på at en ønsket å styrke denne ordningen, og innholdet i ordningen er jo hele poenget, nemlig at den styres av den som er arbeidsleder, brukeren av ordningen.

I rådmannens brev til brukerne i Ringsaker kommune, der en beskriver denne nye ordningen, er ikke hovedpoenget ansettelsesforholdet, men en sterkere styring av innholdet i tjenesten. Rådmannen sier f.eks. at hvis en reiser på hytta, på feriestedet sitt, så må en inngå avtale med feriekommunen om å få assistenter derfra. Viser ikke det at denne kommunen har en fundamentalt – jeg mener en helt fundamentalt – feil oppfatning av hva en brukerstyrt assistanseordning skal være, når en ikke kan ta med seg sin egen assistent på hytta, men må ha avtale med en annen kommune om en annen assistent?

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:43:15]: Jeg synes det er litt vanskelig å gå inn i detaljene i hva man gjør i Ringsaker kommune. Det kan kanskje være grunn til å se nærmere på dette, men jeg merker meg at ordføreren i et avisinnlegg har lagt vekt på å forklare hva som var intensjonene bak den beslutningen. Der understreker hun bl.a. at en BPA-ordning i kommunal regi vil, som før, bygge på reglene i helse- og omsorgsloven, med tilhørende rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet. Hun skriver videre at det er ikke på noen måte tenkt at den fleksibilitet som ligger i ordningen, skal bli mindre med en ordning i kommunal regi. Brukeren vil således fortsatt ha avgjørende innflytelse på prosessen med ansettelse av assistenter, herunder stillingsintervju, opplæringsbehov osv., vil fortsatt være arbeidsleder og ha rett til å utarbeide arbeidsinstruks.

Så jeg legger til grunn at også Ringsaker kommune følger intensjonen i loven, og jeg synes at det som er skrevet her, er betryggende. Det understrekes også at det ikke skal være en reduksjon av tjenestetilbudet, herunder antall

timer som tildeles, og jeg legger da til grunn at kommunen vil følge lovens bokstav og intensjon.

Bent Høie (H) [11:44:19]: Jeg forventer ikke at statsråden skal lese seg opp på de kommunale papirene i Ringsaker kommune, men jeg forventer at statsråden har en oppfatning av ordningen brukerstyrt assistanse og har tenkt over det at en hvilken som helst kommune sier: Skal du på feriestedet ditt, må du ta kontakt med kommunen som hytta ligger i, for å få en ny assistent fra den kommunen. Er statsråden enig eller uenig i at dette bryter fundamentalt med hele intensjonen bak ordningen?

Mitt neste spørsmål er: Da Stortinget behandlet loven, ba man regjeringen om å komme raskt tilbake til Stortinget med en lovfesting av retten til brukerstyrt assistanse. Dette er nå snart to år siden, og det definerer jeg ikke som «raskt». Når kommer regjeringen tilbake med en lovfesting, som det åpenbart er sterkt behov for?

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:45:20]: Jeg tror jeg kan gi representanten rett i at definisjonen av ordet «raskt» – uansett hva man legger i det – er utfordret her. Men jeg vil si at siden jeg ble minister, har jeg arbeidet mye med denne saken. Den er krevende. Det er også satt et kostnadstak her, og vi vil finne en god ordning. Så la meg si det slik: I håp om at det varslede mildværet ikke tar for hardt på, så skal vi klare dette mens snøen ligger. Det er ambisjonen jeg har satt meg, og vi jobber hardt med det.

Når det gjelder den andre saken, så har jeg sympati med intensjonen i spørsmålet til representanten Høie, nemlig dette med feriested. Det høres rimelig ut. Men jeg synes igjen det er vanskelig, med respekt for Ringsaker kommune, her å definere hva det vil si å dra til et feriested – hvor er feriestedet, hva er implikasjonene av å dra dit? Dette er jo et spørsmål som i høyeste grad i praksis angår de timene som den brukerstyrte assistenten har. Men jeg legger til grunn, slik jeg også leser innlegget fra ordføreren, at de ønsker å opprettholde intensjonen i ordningen, lovens bokstav, og det har jeg som utgangspunkt at de også følger opp.

Presidenten: Da er Stortinget lovet en sak mens snøen ligger, så da får vi be om godt og tjenlig vær!

Vi går videre til spørsmål nr. 6.

Spørsmål 6

Linda C. Hofstad Helleland (H) [11:46:43]: «For vordende foreldre er melding om at noe er alvorlig galt med barnet en stor belastning. Den gravide kan måtte tilbringe mye tid på sykehus langt hjemmefra. I enkelte tilfeller trenger både mor og barn omsorg og medisinsk bistand før og etter fødsel. Barnets far er i dagens lovverk mors pårørende, ikke barnets, og har ikke rett til økonomisk støtte som pårørende til barn på sykehus.

Mener statsråden dagens lovverk er godt nok, eller må man se på om fars rolle må ivaretas bedre?»

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:47:28]: Jeg vil besvare dette spørsmålet på bakgrunn av regelverket knyttet til helse- og omsorgstjenesten. Vi har særlige regler om utgiftsdekning når barn er innlagt i institusjon. Ved alvorlig eller livstruende sykdom har barnet rett til å ha begge foreldrene hos seg. Enten skal foreldrene tilbys overnatting i institusjonen, eller så skal institusjonen dekke utgifter til opphold annet sted. Dersom barnet ikke er alvorlig eller livstruende sykt, har det krav på å ha én av foreldrene til stede. Dette kan være mor eller far.

Disse reglene er fastsatt av hensyn til barnet og barnets behov for å få omsorg fra sine foreldre når det er alvorlig sykt. Reglene har derfor som utgangspunkt at det er barnet selv som er innlagt, og vil gjelde når barnet er innlagt etter fødsel. Reglene gjelder imidlertid ikke i tilfeller der barnet ennå ikke er født. Da er det den gravide moren som er innlagt.

Når voksne pasienter av medisinske eller behandlingsmessige grunner har behov for å ha en person de kjenner hos seg, under oppholdet, f.eks. fordi pasienten trenger hjelp til å kommunisere med helsepersonellet, skal sykehuset dekke de nødvendige utgifter til overnatting, mat og reise for ledsageren. Dersom den gravide ikke har behov for ledsager av medisinske eller behandlingsmessige grunner, vil ikke den vordende far ha krav på å få dekket sine utgifter. Jeg kan se at dette kan bli en tyngende utgift for enkelte, og jeg kan se og forstå at en mor – i det tilfellet som representanten her skisserer – har et legitimt ønske om å ha nærvær av den vordende far. Det at det er en tyngende utgift, gjelder spesielt i de tilfeller hvor mor er innlagt over en lengre periode før fødsel, og hvor far ønsker å være til stede i perioden. På den annen side tror jeg ikke det er hensiktsmessig å forskriftsfeste ordninger om at et sykehus skal foreta behovsprøving på bakgrunn av foreldrenes økonomi. I slike tilfeller vil jeg anta at det er mer hensiktsmessig å benytte etablerte ordninger, ved at Nav gjør en vurdering etter søknad om økonomisk støtte fra foreldrene.

Utover det jeg gå ut fra – noe jeg synes jeg erfarer når jeg besøker sykehus – at sykehuset utviser en fleksibilitet og en raushet og romslighet ved å se behovet som den vordende mor og den vordende far har i en slik utsatt situasjon.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [11:49:39]: Jeg takker for svaret. Jeg har lyst til å si at jeg er veldig glad for at Arbeiderpartiet og Høyre sto sammen den gangen for å sikre pleiepenger til far etter at barnet er født – når barnet er sykt og f.eks. ligger på prematuravdeling eller intensivavdeling. I de tilfellene vi snakker om her, snakker vi like mye om forebyggende arbeid, som jeg vet ministeren er veldig opptatt av. Det eksemplet som er utgangspunkt for mitt spørsmål, er det unge paret som er studenter fra Levanger og må reise til Oslo. De har fått beskjed om at barnet har en alvorlig hjertefeil, og må tilbringe mye tid her – for mors del helt alene. Det tenker jeg ikke er det beste forebyggende arbeidet, for det at vi kan ivareta mors helse, er viktig.

Derfor lurer jeg på om statsråden kan si noe om hvor mange man tror at dette gjelder, og hva som er kostna-

dene for å kunne sikre at flere fedre får lov til å være pårørende for barnet man venter, og ikke blir oppfattet som en pårørende for den voksne.

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:51:03]: Jeg besitter ikke en talloversikt over lignende tilfeller. Jeg har også lest om det tilfellet som representanten viser til, i Adresseavisen – jeg tror det var tidligere i januar – om et studentpar fra Levanger. Der var det antydning at dette ville koste dem 10 000 kr. Jeg har ikke heller kvalitetssikret det tallet, og derfor vil jeg være varsom med å kommentere dette konkrete tilfellet.

Men jeg er kjent med at sykehus i lignende tilfeller lar faren overnatte hos pasienten på rommet, og for å dekke ekstra utgifter til sengeskiift og mat til faren krever sykehuse sene forholdsvis lav betaling, nærmest kostpris. Så jeg tror ofte beløpet ligger lavere enn det som har vært skissert i avisen. Som sagt, jeg kan ikke vurdere det tallet, og jeg vet ikke om det er et slikt tilbud faren i dette konkrete tilfellet har fått fra sykehuset, men det virker etter min mening sannsynlig.

Så tror jeg det er slik – igjen – at svaret her ikke er å lage en byråkratisk kostnadsordning, en egen forskrift for dette spesielle tilfellet, men det er en del eksisterende tilfeller i vårt velferdssystem, og det ligger også mye i skjønnets som sykehuset kan utvise i en sånn situasjon.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [11:52:11]: Jeg tror også at de aller fleste sykehus i de fleste tilfeller finner gode løsninger, men vi hører dessverre om at det er enkelte som opplever dette. I dette tilfellet har de hatt kronerulling i kommunen for at far skal få mulighet til å være sammen med mor. En kan bare tenke seg hvor forferdelig en sånn beskjed er å få, og hvor vanskelig det er ikke å ha den andre forelderen sammen med seg. Også når man skal ta imot beskjeder om barnet som kommer og de lidelsene det har, er det godt å være to om det.

Derfor synes jeg det er viktig å sikre at det blir gjort en god nok vurdering i hvert enkelt tilfelle. Da er mitt spørsmål om statsråden er sikker på at vi kan ha tillit til at sykehusene er så fleksible at de vil sørge for at det gis mulighet for det i hvert enkelt tilfelle, og – igjen – om han også er helt sikker på om det ikke er nødvendig å gjøre en forskriftsendring.

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:53:23]: Det å «være sikker på» er et sterkt begrep. Vi forsøker å legge til rette for at vårt helsevesen kan se mennesker i utsatte situasjoner. Jeg synes representanten godt beskriver behovet og sårbarheten som er i en sånn vanskelig situasjon. Men jeg føler meg ganske trygg på at forskriftsendring her ikke er svaret på den utfordringen, og jeg må si at mitt generelle inntrykk er at sykehus gjennomgående viser en stor fleksibilitet, stor raushet og stor evne til å se hele omsorgsbehovet til det mennesket som kan være i mange forskjellige situasjoner, også denne. Jeg mener at vi gjennom fødselsomsorg, gjennom veiledere som utstedes der, kan illustrere denne typen situasjoner eller mulige situasjoner som også vil kunne skje i fremtiden, som en – skal

vi si – veiledning til hvordan sykehus kan håndtere slike situasjoner.

Så må jeg berømme lokalmiljøet som stiller opp for disse to. Det er også en ressurs vi har, nemlig lokalmiljøet og dem som er tett på.

Spørsmål 7

Jan Böhler (A) [11:54:39]: «Det har stadig vært reist debatt om hvordan reglene for fritak fra nasjonale prøver praktiseres. Det største spørsmålet er ikke nødvendigvis selve andelen som fritas, men om disse elevene forblir på et nivå hvor de ikke kan delta i nasjonale prøver gjennom hele grunnskolen.

Har statsråden tanker og forslag til hvordan regelverket rundt nasjonale prøver og praktisering av dette kan forbedres, og kan det særlig legges opp til en bedre rapportering av om det er de samme elevene som fritas gjennom hele skoleløpet?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:55:15]: Det primære formålet med nasjonale prøver er å vurdere i hvilken grad skolen lykkes med å utvikle elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Nasjonale prøver skal primært gi styringsinformasjon til skolene, kommunene og de nasjonale myndighetene.

Det er også en målsetting at prøvene skal være til nytte for den enkelte elevs pedagogiske utvikling i samarbeid mellom lærer, elev og foresatte. Når de nasjonale prøvene brukes med vett og forstand, legger man særlig vekt på oppfølgingen av dem, slik at man tar tak i de læringsutfordringene enkelte elever har.

For elever som har spesielle utfordringer, enten fordi de har et annet morsmål enn norsk, eller fordi de har en eller annen form for lærevansker, finnes det andre verktøy og prøver som er bedre egnet enn nasjonale prøver til å følge dem opp.

For å få best mulig informasjon på skole- og kommunenivå er det ønskelig at flest mulig elever tar prøvene. Hensynet til at enkelte elever vil ha lite utbytte av å ta prøvene, gjør at det likevel er åpnet for fritak. Fritaksreglene er utformet slik at de åpner for bruk av skjønn til en viss grad. Det gjør at praktiseringen av fritaksreglene kan variere, men det er et mål at reglene skal forstås og praktiseres så likt som mulig.

Kort fortalt er fritaksreglene slik: Det kan gis fritak fra nasjonale prøver for elever som får spesialundervisning eller særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige, etter § 2-8, og når det for den samme eleven er gjort en vurdering av at prøven ikke vil ha noe særlig å si for elevenes opplæring.

Andelen elever som blir fritatt, varierer med elevgrunnlaget. En skole som har mange elever fra språklige minoriteter eller med spesialundervisning, vil normalt ha et høyere fritak enn skoler med få slike elever. Det betyr ikke nødvendigvis at fritaksreglene praktiseres ulikt. Også innenfor disse gruppene er det store forskjeller.

I en rapport som Kunnskapsdepartementet mottok fra

fylkesmennene om gjennomføringen av nasjonale prøver høsten 2011, ble bl.a. fritaksreglene for nasjonale prøver kommentert. Det var noen av fylkesmennene som var bekymret for at skoler og kommuner bruker fritak som strategi for å oppnå bedre resultater, men bekymringen var størst for at skoler fritok for få elever fra prøvene og dermed utsatte enkeltelever for noen utfordringer som var langt unna det som var mulig å mestre. Det gir nederlagsfølelse og ikke et godt grunnlag for læring senere.

Utdanningsdirektoratet har bl.a. på bakgrunn av tilbagemeldingene fra fylkesmennene utarbeidet ny veiledning til skoleledere og skoleeiere som tydeliggjør ansvar, regler og rutiner for fritak. De vurderer nå om det er behov for ytterligere informasjon og veiledning om fritaksreglene.

De personopplysningene som ligger inne i nasjonale prøver, må vi behandle med forsiktighet. Derfor er det begrenset hvordan f.eks. kommunene kan følge enkeltelever. Vi har den typen informasjon på nasjonalt nivå, men hvis skolene er gode til å ta tak i de læringsutfordringene elevene har, er det ikke en permanent tilstand at elevene f.eks. må fritas eller være på laveste nivå.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Jan Böhler (A) [11:58:36]: Takk for svaret.

Jeg vil først rose statsråden for i arbeidet sitt å legge veldig stor vekt på at vi må forebygge «dropouts» i videregående skole, allerede i grunnskolen – altså at vi må ta tak i dem som faller utenfor den vanlige læringsutviklingen, tidlig. Det jeg er bekymret for i den sammenhengen, er at det på en del skoler er ganske mange elever – vi har sett tall opp mot 40 pst. – som fritas fra nasjonale prøver, og at de gjennom hele skoleløpet blir gående utenfor læringsutviklingen.

Derfor mener jeg at en veldig viktig informasjon er om det er en stor andel av elevene som fritas på den enkelte skole, som er fritatt gjennom hele skoleløpet. Det er dessverre sånn at nasjonale prøver i veldig stor grad er i fokus. Det er varierende i ulike kommuner og ulike skoler, men jeg er altså redd for at mange av de treningstiltakene som settes inn, når den delen av elevene som deltar på nasjonale prøver, mens de andre går glipp av en viktig del av det som er motivasjonen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:59:42]: Jeg tror jeg kan berolige representanten med at vi også har noe vi kaller kartleggingsprøver, som først og fremst er ute etter å finne de 10–20 pst. av elevene som trenger ekstra oppfølging. Det har vi i tillegg til de nasjonale prøvene, så skolene har gode hjelpemidler for å finne de elevene som har noen ekstra utfordringer når det gjelder læring. Men det viktige her er at man klarer å ta tak i de læringsutfordringene, slik at de elevene får brukt det potensialet de har, og at de ikke blir låst fast til lave prestasjoner dersom de har mulighet til å komme lenger. Så jeg deler den bekymringen det gis uttrykk for her.

Vi får en egen evaluering av nasjonale prøver. Den

kommer denne våren. Da skal vi gå igjennom hvor effektivt det virkemidlet er. Jeg er opptatt av at den refleksjonen som skjer rundt bruken av nasjonale prøver, nettopp dreier seg om hvordan man kan bidra til bedre læring og ikke om den overforenklede rangeringen som jeg ser at enkelte kommuner har. Jeg tror det gir oss en helt feil fokusering på bruken av de nasjonale prøvene.

Jan Böhler (A) [12:00:53]: Hvis jeg kort skulle komme med fire innspill til hvordan man kunne forbedre og unngå feil fokusering, er det første at man burde gi sterke føringer på at resultatlønn for rektorer ikke bør knyttes til resultatene ved nasjonale prøver.

For det andre bør man ikke bruke tid på skolene til tørrtrening på nasjonale prøver. Man bruker mye tid på gamle nasjonale prøver som et puggeopplegg for hvordan man skal takle neste prøve, hvor de som er fritatt, faller utenfor hele den prosessen.

Det tredje jeg vil si, er at man kanskje burde se på beskrivelsen av hvem som kan fritas. Vi ser f.eks. at Rommen skole i Oslo, der over 90 pst. av elevene har minoritetsbakgrunn, har gått ned i antallet de fritar. De har gått ned mot 7 pst, mens andre skoler ligger opp mot 40 pst., og det gir veldig mange forskjellige utslag.

Det fjerde jeg vil nevne, er at jeg synes det ville vært nyttig å følge med på hvor stor andel på skolene som er fritatt gjennom hele skoleløpet, som altså er gjengangere, fordi det forteller noe om skolens resultater når det gjelder de andre tiltakene man setter inn overfor den gruppa.

Statsråd Kristin Halvorsen [12:02:01]: Jeg er enig med representanten Böhler i det. Vi får se hvilke muligheter vi kan få til innenfor de kravene vi har når det gjelder personopplysning, for det er viktig at vi klarer den balansegangen. Så er jeg enig i at vi hele veien må sørge for at man har en likere praksis når det gjelder fritak, sånn at ingen fristes, fordi det f.eks. er en veldig ensidig fokusering på rangering, til å tøyne regelverket av den grunn. Det er i utgangspunktet barnets utbytte av å delta i de nasjonale prøvene som skal være avgjørende.

Så vi har en litt mer overordnet kunnskap om hvordan elever eller grupper av elever utvikler seg nivåmessig sammenlignet med andre elever over tid. Det viser at det kan være til dels ganske store endringer, f.eks. for elever som presterte på laveste nivå når det gjaldt lesing på femte trinn, har 32 pst. kommet på nivå 3. Det er litt forskjellige inndelinger i nivåer, men de har helt opplagt løftet seg betydelig til åttende trinn. Så det skjer betydelig progresjon, og hvis vi fokuserer på det, kan vi håndtere dette med vett og forstand.

Presidenten: Stortinget går nå til spørsmål 9.

Spørsmål 9

Øyvind Halleraker (H) [12:03:37]: «På strekningen E6 står snart ny vei klar frem til Hamar.

Planlegger statsråden å bygge strekningen mellom

Hamar og Lillehammer som $\frac{2}{3}$ -felts vei med midtrekkverk, selv om årsdøgns trafikken, ÅDT, allerede er over grensen på 12 000 ÅDT?»

Statsråd Marit Arnstad [12:04:05]: Transportetatens konseptvalgutredning, KVVU, for valg av konsept for den videre utviklingen av transportsystemer i Mjøsregionen, tilrår utbyggingsstrategi på denne strekningen av E6. For utviklingen av vegen mellom Kolomoen og Lillehammer innebærer det valgte konsept 5, slik jeg vurderer det, firefelts veg på den om lag 48 km lange strekningen mellom Kolomoen og Biri og tofelts veg med midtrekkverk og forbikjøringsfelt på den om lag 26 km lange strekningen videre fra Biri til Lillehammer. Konsulenten har også lagt dette til grunn for sin tilråding i kvalitetssikringsrapporten, KS1-rapporten.

Trafikkmengden varierer langs strekningen. Ifølge trafikkprognosen i KVVU vil en ÅDT på E6 mellom Kolomoen og Lillehammer ligge på mellom 15 000 og 24 000 kjøretøy innen det har gått 20 år. Gjeldende vegnormaler tilsier bygging av firefelts veg dersom trafikkmengden i dimensjoneringsåret, dvs. 20 år etter vegåpning, er på over 12 000 kjøretøy. Det systemet legges til grunn ved bygging av alle norske veger, og jeg ser ingen grunn til å avvike fra denne ordningen. Vegstrekningene som er aktuelle for utbygging i neste tiårsperiode, vil regjeringen legge fram for Stortinget i kommende Nasjonal transportplan.

Det er mange underdimensjonerte veger i Norge, og vi kan ikke bygge ut alle samtidig. Derfor er vi noen ganger nødt til å gjennomføre midlertidige tiltak som kan spare liv og helse, i påvente av en full utbygging.

Øyvind Halleraker (H) [12:05:43]: Nå har vi gang på gang sett at prognosene har slått feil, og at trafikken har blitt sterkere. Oslo Economics lagde i fjor en rapport som analyserte prognoser og faktisk trafikkutvikling på gitte strekninger i Norge. Denne rapporten viser at flere steder planlegges det med for lave prognoser fordi Statens vegvesen ikke tar med i beregningen at det er ulik veksttakt i ulike deler av landet. Typiske vekstområder får derfor for lav dimensjonering, mens såkalte fraflyttingsområder – hvis man kan kalle det det – kan ende opp med en motsatt feil i beregningene.

Dette har vi gang på gang sett har vært et stort problem. I tillegg kommer altså variasjon i trafikk over døgnet, over ukene og over årssykluser med ferie, utfart osv.

Er ikke dette noe vi bør få orden på og bli noe mer presis på i våre prognoser?

Statsråd Marit Arnstad [12:06:51]: Det ante meg at representanten Halleraker ville komme med rapporten fra Oslo Economics. Det er riktig at de peker på særlig tre strekninger, hvorav den vi nå tar opp, er en av dem.

Som jeg sa, er det slik at en vanligvis vedtar en konseptvalgutredning som gir føring for den videre planleggingen av et prosjekt. Men en må samtidig ta hensyn til det som er nedfelt i regelverket når det gjelder spørsmål om trafikkmengde knyttet til utvikling av firefelts veg. De to tingene må en klare å se i sammenheng. Men når alt kommer til alt,

må også prioriteringen av de enkelte strekningene avgjøres i forbindelse med en samlet gjennomgang av Nasjonal transportplan, som representanten Halleraker vet at vi har hvert fjerde år og snart vil ha igjen.

Øyvind Halleraker (H) [12:07:46]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg har en liten mistanke om at vi har en hund begravet et annet sted enn i det vi kanskje har tatt opp så langt, nemlig at det legges til grunn nytte-kost-vurderinger for infrastruktur fra et annet departement enn statsrådens. Dette er altså grunnlaget for de vekstprognoser som ofte blir lagt til grunn. De nytte-kost-vurderingene måler jo bare transportnytte. De måler ingen utvikling innenfor næringsliv, innenfor næringsklynger som er i sterk ekspansjon. De måler ikke bedret mobilitet i arbeidslivet, og de måler heller ikke en gledelig utvikling i reiseliv og turisme, der det skjer.

Det er det som egentlig er årsaken til den merveksten vi ofte ser. Og da syns jeg vi i fellesskap kanskje burde gå sammen om å få et bedre prognosegrunnlag for de planer vi etter hvert skal ha for veinettet i Norge.

Statsråd Marit Arnstad [12:08:52]: Representanten har helt rett i at vi foretar nytteanalyser knyttet til hvert enkelt prosjekt gjennom planleggingen av prosjektet. Det ser jeg på som et viktig virkemiddel knyttet til det beslutningsgrunnlaget regjeringen skal ha foran Nasjonal transportplan.

Jeg tror jeg kan være enig med representanten Halleraker hvis det implisitt i hans innlegg ligger at kost-nytteanalysene er et virkemiddel og ikke et mål i seg sjøl. Det må være en helhetlig vurdering som ligger til grunn for hvilke prosjekt som prioriteres inn i de ulike nasjonale transportplanene. Så må vi også, mens vi ser bildet av prioriteringer av de ulike vegstrekningene, foreta mer midlertidige tiltak som kan øke trafikk sikkerheten på de strekningene som er under planlegging, sjøl om de vil være av mer kortvarig karakter.

Spørsmål 10

Arne Sortevik (FrP) [12:09:57]: «Bergensbanen er viktig for både gods- og passasjertrafikk mellom Bergen og Oslo. Banen krysser høyfjellsområder der det ikke er sammenhengende veiforbindelse langs banen. Dette gir ekstra sikkerhetsmessige utfordringer, spesielt for passasjertransport.

Med bakgrunn i avsporing vinter 2007 og» – her har jeg skrevet «brannen i 2010», jeg beklager det, det riktige årstallet er 2011 – «brannen i 2011 samt ny sikkerhetsstyringsforskrift i 2011: Hvordan forsikrer statsråden seg om at både Jernbaneverket og NSB har fokus på passasjersikkerhet og beredskap og arbeider med forbedring av sikkerhet og beredskap?»

Statsråd Marit Arnstad [12:10:47]: Sikkerhet for de reisende er en avgjørende premiss for å kunne opprettholde trafikken på jernbanestrekningene våre. Som represen-

tantan Sortevik påpeker, er det særlige utfordringer med en bane som går så høyt til fjells som Bergensbanen gjør, og som også til dels, iallfall etappevis, går langt fra veg. Jernbanelivet og NSB har ansvaret for at det er etablert en beredskap som tar høyde for den ekstra risiko som dette medfører.

Jernbanelivet har beredskapsrutiner tilpasset både de geografiske forholdene og de aktuelle værforholdene. Visitasjonshyppigheten kan økes, og snøryddingen kan styrkes. Linjen kan stenges for trafikk om det ikke er forsvarlig å sende tog over høyfjellet. NSB har ansvaret for passasjerene og har bl.a. utstyr om bord som skal redusere problemene for de reisende hvis strømmen skulle gå vinterstid. NSB har også et beredskapstog som kan settes inn i nødstilfeller. I tilfelle en alvorlig hendelse skulle oppstå, vil også nødetatens ressurser bli satt inn.

Beredskapsplanene skal tilpasses på bakgrunn av erfaringer. En av de erfaringene en har gjort seg, er brannen på Hallingskeid i 2011.

Den systematiske oppfølgingen av Jernbanelivets og NSBs beredskap i denne sammenheng skal skje gjennom Statens jernbanetilsyn. Jernbanetilsynet er tilsynsmyndighet for jernbanevirksomhetene og har også et veiledningsansvar overfor disse.

Jernbanetilsynet er aktivt med for å prøve å påvirke jernbanevirksomhetenes sikkerhetsarbeid bl.a. gjennom utvikling av regelverk, ved å gi tillatelser og gjennom sin risikobaserte kontrollvirksomhet. Dette gjelder også gods- og passasjertrafikken på Bergensbanen.

Jeg har lyst til å nevne spesielle aktiviteter som er gjennomført, eller planlegges, og som kan påvirke sikkerhetsstyringen:

- Det er ført tilsyn med virksomhetenes beredskap.
- Jernbanelivets arbeid med etablering av en beredskap knyttet til klimatiske forhold er fulgt opp.
- Beredskap er valgt som et fokustema i Jernbanetilsynets tilsynsprogram for 2013.
- Sikkerhetstilrådninger knyttet til jernbaneulykker på Bergensbanen gitt av Statens Havarikommisjon for Transport er under aktiv oppfølging.
- Jernbanevirksomhetene er pålagt å rapportere enkelt-hendelser og å sende inn en årsrapport.
- Tilsynet driver aktiv veiledning, bl.a. gjennom regelmessige veiledningsmøter.

Etter min vurdering tar både NSB og Jernbanelivet beredskapsarbeidet svært seriøst, og forbedringsbehov som avdekkes av Statens jernbanetilsyn, blir fulgt opp.

Arne Sortevik (FrP) [12:13:29]: Takk for svaret.

Nytt regelverk kom altså i 2011. Staten er ansvarlig – som eier av både Jernbanelivet og NSB. Begge skal etter forskrift ha et sikkerhetsstyringssystem. Begge skal planlegge og gjennomføre de risikovurderinger som er nødvendige for å fastslå om driften er innenfor akseptert risiko. Begge skal undersøke og analysere jernbaneulykker.

Er det statsrådets oppfatning at beredskapen er blitt bedre etter de to nevnte ulykkene, altså avsporingen i 2007 og brannsituasjonen i 2011? Vet statsråden om dette er en oppfatning som Jernbanetilsynet deler?

Statsråd Marit Arnstad [12:14:17]: Som jeg viste til i mitt svar, er sikkerhetstilrådninger knyttet til tidligere jernbaneulykker på Bergensbanen gitt av havarikommisjonen under aktiv oppfølging. Jernbanevirksomhetene er pålagt å rapportere enkelthendelser, men også å ha en årlig gjennomgang knyttet til sikkerhetsstyring. Tilsynet driver en aktiv veiledning.

Etter min vurdering, samlet sett, tar både NSB og Jernbanelivet dette beredskapsarbeidet seriøst – og tar også på stort alvor at de forbedringsbehovene som avdekkes av Statens jernbanetilsyn, blir fulgt opp.

Jeg har også lyst til å nevne – jeg var inne på det i mitt svar – at beredskap også er valgt som et fokustema i Jernbanetilsynets tilsynsprogram for 2013. Det vil jo være ytterligere et grep for å gå nærmere inn i sikkerhets- og risikoarbeidet knyttet til jernbanevirksomheten.

Arne Sortevik (FrP) [12:15:17]: Igjen takk for svaret.

Havarikommisjonen kom med rapport i juni 2012, etter brannen på Hallingskeid stasjon i 2011. De rettet kritikk mot brannberedskapen. I april 2011 uttalte brannsjefen på Voss til NRK Hordaland:

«Bergensbanen har hatt flaks altfor lenge.»

Og videre:

«De sender tog av gårde over Hardangervidda under alle slags forhold.»

I går, 22. januar 2013 – nesten to år senere – sa brannsjefen på Voss:

«Katastrofe om det skjer i 20 minus.

Ei vinterulukke på Bergensbanen kan koste liv.»

Er det slik? Er det flaks som skal avgjøre om passasjerene på Bergensbanen, spesielt vinterstid, kan regne med trygghet når de er passasjerer over fjellet?

Statsråd Marit Arnstad [12:16:18]: Som jeg har vært inne på, foregår det et systematisk arbeid når det gjelder både spørsmålet om hvorvidt tog skal ha tillatelse til å kjøre over fjellet, og hvilken type beredskap en skal ha for både passasjerene og togets del, dersom toget går over fjellet.

Jeg har forståelse for bekymringen til brannsjefen på Voss, men jeg er kjent med at det er gjort en rekke tiltak når det gjelder beredskapen, både av NSB og av Jernbanelivet. Det dreier seg bl.a. om å ha på plass tiltak overfor passasjerene slik at de er i stand til å kunne oppleve en strømtans eller en togstopp, og spørsmålet om f.eks. ekstra strømaggregater på stasjonene på høyfjellslinjen. Men først og fremst skal både Jernbanelivet og NSB gjøre en sjølstendig vurdering av hvorvidt det er forsvarlig å føre tog over fjellet. Og dersom en velger å la toget gå, skal en ha på plass skikkelig beredskap.

S p ø r s m å l 1 1

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:17:32]: «Sikkerhetsrutiner og HMS-arbeid er viktige faktorer innen arbeidslivet for å heve og sikre kvalitet, effektivitet og sikkerhet. Under komiteens besøk hos Jernbanetilsynet kom

det fram i en spørsmålsrunde at preklassifisering av leverandører og underleverandører som Jernbaneverket bruker, var fullstendig fraværende. Kvalitetssikring av leverandørsiden er gjennomført stort sett ellers i andre sammenlignbare områder i samfunnet.

Hvilke tiltak vil statsråden foreslå slik at Jernbaneverket tar dette på alvor?»

Statsråd Marit Arnstad [12:18:15]: Jeg er enig med representanten i at sikkerhetsrutiner og HMS-arbeid er viktig i arbeidslivet.

Jernbaneverket opplyser at etaten har fokus på dette i alle deler av anskaffelsesprosessen, fra planlegging av konkurransen til den faktiske gjennomføringen av kjøpet, og har krav knyttet til dette i alle anskaffelser.

Jernbaneverket opplyser videre at det settes krav knyttet til sikkerhetsrutiner og HMS i alle anskaffelser. I tillegg er det strenge krav vedrørende sikkerhet og HMS i Jernbaneverkets kontraktsmaler. Som eier forutsetter departementet at kontraktsmalene blir fulgt opp. De skal oppfylles under gjennomføring av arbeidet, i henhold til hver enkelt kontrakt som er ute på anbud.

Jernbaneverket bruker kvalifikasjonsbasen TransQ. Et av kvalifikasjonskravene i denne databasen er at leverandørene bekrefter ved daglig leder at de etterlever kravene til internkontroll, ved en HMS-erklæring. Denne erklæringen er i samsvar med kvalifikasjonskravene som er gitt i forskrift om offentlige anskaffelser. Omtrent 55 pst. av alle anskaffelser av entreprenørtjenester i Jernbaneverket skjer via denne kvalifikasjonsdatabasen. Etaten opplyser at dersom krav til sikkerhetsrutiner og HMS ikke har vært angitt i preklassifiseringen – som kan forekomme ved konkurranser under nasjonal terskelverdi – vil krav til HMS og sikkerhetsrutiner fanges opp gjennom kravene gitt i sjølve konkurransegrunnlaget og i den enkelte kontrakt.

Dersom Jernbanetilsynet mener at Jernbaneverkets sikkerhetsrutiner og HMS-arbeid ikke er tilfredsstillende, tar jeg for gitt at tilsynet vil varsle departementet om dette på egnet måte.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:20:05]: Jeg takker for svaret.

Da komiteen var på besøk hos Jernbanetilsynet, opplyste man at preklassifisering av selskaper ikke blir fulgt opp. Jeg hører i dag i denne sal at statsråden er uenig med sitt eget tilsyn – bare det i seg selv er alarmerende.

Spørsmålet må bli, som jeg kan gjenta: Hvilke tiltak vil statsråden gå inn på, eller mener hun faktisk at det statlige tilsynet prater tull?

Statsråd Marit Arnstad [12:20:54]: Jeg har redegjort for de tiltakene Jernbaneverket har satt i verk når det gjelder å forsikre seg om sikkerhetsrutiner og HMS-erklæringen knyttet til anskaffelsesprosessen.

Det er slik at 55 pst. av anskaffelsene må gjennom en database der det vil stilles krav om at man skal gi en erklæring om HMS. For de konkurransene som er under nasjonal terskelverdi, kan det forekomme at det ikke er satt krav til preklassifisering. Da vil man fange

opp spørsmålet om HMS i sjølve konkurransegrunnlaget.

Som eier må jeg forutsette at et sjølstendig tilsyn som Jernbanetilsynet gir departementet melding dersom man mener at HMS og sikkerhetsrutiner i Jernbaneverket ikke er fulgt opp. Den type beskjed har departementet meg bekjent ikke fått.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:21:52]: På det samme møtet med Jernbanetilsynet fikk vi også innblikk i at i desember 2012 oppsto det en brann i Oslostunnelen som medførte store forsinkelser og mange ubehageligheter for de reisende. Brann er ikke å spøke med, derfor er det viktig at sikkerhet og beredskap er knyttet opp til at ting faktisk kan skje.

Under brannen i Oslostunnelen sto et vognsett med plass til 21 000 liter vann i beredskap – om brann skulle inntruffe. Men i frykt for kulde og frost var togsettet tømt for 21 000 liter vann, så det var ingen beredskap for å kunne slukke brannen.

Mener statsråden fortsatt at sikkerhet og beredskap blir godt ivaretatt?

Statsråd Marit Arnstad [12:22:48]: Jeg mener at sikkerhetsrutiner og HMS er viktig i alle deler av virksomheten til samferdselsetatene.

Representantens spørsmål gikk i utgangspunktet på HMS-erklæring knyttet til anskaffelser. Jeg har redegjort for at der er det et klart og tydelig system, og det systemet blir ifølge Jernbaneverket fulgt opp. Dersom Jernbanetilsynet skulle mene at det ikke blir fulgt opp, må departementet få beskjed av Jernbanetilsynet om det.

Når det gjelder de enkelte operasjoner som utføres av Jernbaneverket, forutsetter jeg som eier at de følger opp sikkerhetsrutinene i alle deler av sin virksomhet.

Spørsmål 12

Ingebjørg Godskesen (FrP) [12:23:37]: «Vi blir stadig flere og flere mennesker i Norge, og togsettene blir stadig lengre, samtidig er det gjort svært lite for å utbedre perrongene tilsvarende. På mange jernbanestasjoner får ikke togsettene plass til alle vognene på perrongen, de kjører enten forbi eller stopper, til stor ulempe for passasjerene. Vi vet at folk blir skadet når de må hoppe av toget utenfor perrongene, fordi terrenget ikke er egnet til avstigning. Dette er uforsvarlig.

Hva vil statsråden gjøre med sikkerheten for passasjerene?»

Statsråd Marit Arnstad [12:24:04]: Sikkerheten til passasjerene har førsteprioritet. Etter dagens regelverk tiltales ikke togselskapene å sette av passasjerer utenfor plattformene. I tilfelle det skjer, er det utenfor dagens regelverk. Det er gjennom forskrift stilt krav om at det skal være plattform til alle togets dører som brukes ved av- og påstigning. På stasjoner med stor trafikk har det vært nød-

vendig å forlenge mange av plattformene, siden de nye togsettene er lengre enn de gamle.

Jernbaneverket har de siste årene gjennomført en omfattende planlegging og utbygging av plattformer på en lang rekke stasjoner på de fleste banestrekningene. I tillegg er det en del stasjoner og holdeplasser som vil få nye eller forlengede plattformer de kommende årene. Bakgrunnen for dette har nettopp vært ønsket om bedre tilgjengelighet til toget, bedre og tryggere forhold for av- og påstigning, og innføring av ny grunnrute med lengre tog.

På stasjoner med lite trafikk og for korte plattformer kan det tillates at toget stopper, sjøl om plattformen ikke er lang nok, men da forutsettes det at sikkerhetsmessige rutiner er på plass, slik at man gir en sikker avstigning, herunder at togene er utstyrt med teknisk utrustning som sikrer at kun de dørene som passer til plattformen, blir åpnet opp når toget stopper.

Ingebjørg Godskesen (FrP) [12:25:35]: Takk for svaret.

Jeg vet at konduktør eller lokfører kan låse dørene automatisk dersom plattformen ikke er lang nok. Dette kan også gjøre manuelt – mange av togene er jo så lange at det kreves to konduktører. Tilbakemeldinger vi har fått, viser at det ikke skjer, og at dørene likevel blir åpnet, til stor fare for passasjerene.

Vil statsråden sørge for at disse tiltakene blir effektivt, sånn at det ikke skjer igjen? Vi vet at det har skjedd mange ganger.

Statsråd Marit Arnstad [12:26:09]: Hvis en slik praksis som her er beskrevet av representanten, skjer i virkeligheten, er det ikke i tråd med regelverket. Da er den i strid med gjeldende forskrift. Det er nedlagt et stort arbeid, og man har brukt millioner av kroner de siste årene, for å forlenge plattformene – for å forberede at man får lengre tog. De gangene det gis dispensasjon, på stasjoner der det ofte er lite trafikk, skal man låse dørene, helst gjennom en automatisk døråpning. Det gjør at det bare er mulig å stige av ved de dørene som passer til plattformen.

Jeg forutsetter at NSB i så måte forholder seg til det regelverket som foreligger.

Ingebjørg Godskesen (FrP) [12:26:55]: Jeg takker igjen for svaret.

Vi vet at tallet på passasjerer som har blitt skadet av å ha hoppet av toget der det ikke er perrong, er større enn det antallet som er registrert. Det fortalte de på Jernbaneverket da vi var på besøk der.

Mange som blir skadet, våger ikke å anmelde det eller gi beskjed – de føler kanskje at de ikke burde ha hoppet av der terrenget ikke var egnet for det.

I 2010 var det 122 perronger som ikke var lange nok for NSBs tog. 48 av disse skulle ha vært utbedret innen utgangen av 2012. Derfor undrer jeg på om statsråden vet om dette er effektivt, om disse 48 stasjonene er utbedret, eventuelt hvor mange som står igjen?

Statsråd Marit Arnstad [12:27:37]: Som jeg prøvde å si i mitt forrige svar: Jernbaneverket har de siste årene gjennomført en omfattende utbedring og også planlegging av utbedring av plattformer på veldig mange stasjoner, nesten på alle banestrekninger. Det kommer også i årene framover til å bli fortløpende utbedringer på de strekningene på Østlandet som er avhengig av ny grunnrute, det er mest tidskritisk, men også på stasjoner med mindre trafikk, der man i dag har for korte plattformer. Noen av disse må imidlertid ha dispensasjon noen år framover, men da blir man også pålagt et system med låsing av dører.

Jeg kan ikke si eksakt hvor mange stasjoner som har blitt utbedret de siste årene, men det har vært en lang rekke stasjoner. Det vil det også bli i årene framover, for ellers må man ha dispensasjon enten til 2015 eller til 2019.

Spørsmål 13

Bård Hoksrud (FrP) [12:28:47]: «Sikkerhet er viktig på jernbanenettet. Dagens signalanlegg er gammelt, og det er problemer med å få tak i deler og folk med kompetanse til å håndtere det. Jernbaneverket prøver nå ut nytt ERTMS-signalsystem, som brukes i mange land i Europa, på en kort strekning i Norge for å høste erfaringer. Dette kan bety at sikkerheten og jernbanen i Norge vil være svært sårbar, frem til testingen er ferdig og tatt i full bruk på hele jernbanenettet.

Kan statsråden forsikre om at dagens gamle anlegg ikke er noen sikkerhetsrisiko?»

Statsråd Marit Arnstad [12:29:23]: Det synes som om en rekke representanter fra Fremskrittspartiet er opptatt av sikkerhetsspørsmål ved jernbanen i dag, og det er bra. Det er svært viktig og har høyeste prioritet på jernbanenettet, og det er grunnleggende for alle aktiviteter som berører infrastrukturen.

Ifølge Jernbaneverket er grunnen til at signalsystemene i Norge må fornyes, ikke økt sikkerhetsrisiko, men at de eksisterende anleggene har nådd sin teknologiske levetid. Dagens system er konstruert slik at det forårsaker stopp hvis noe uforutsett skulle skje. Jernbaneverket kaller det å feile til en sikker tilstand. Det er med andre ord utfordringer knyttet til driftsstabilitet som gjør at nytt ERTMS-signalsystem skal bli innført på jernbanenettet, ikke at sikkerheten er truet.

Bård Hoksrud (FrP) [12:30:17]: Det er hyggelig at statsråden har fått med seg at Fremskrittspartiets representanter er opptatt av sikkerheten på jernbanenettet. Det tror jeg alle som er passasjerer på jernbanenettet, også er veldig opptatt av. Men etter å ha stilt de fire spørsmålene jeg har stilt, er jeg fortsatt litt usikker på hvorvidt man bør være trygg eller ikke på de svarene som statsråden har gitt, både når det gjelder brann, lengde på stasjoner, helse, miljø og sikkerhet og dette anlegget.

Driftsstabilitet er utrolig viktig, og vi ser at det er noe av

det som er det store problemet. Problem med signalanlegget er ofte feilen som gjør at togene ikke kommer fram. Det er en håpløs situasjon å fortsette med. Når en skal sette i gang denne teststasjonen fra 2015, vil det sannsynligvis ta litt tid å ha den i drift før man begynner å bygge ut. Når forventer statsråden at vi har på plass et nytt signalanlegg som gjør at folk kan være trygge på at togene kommer og går når de skal?

Statsråd Marit Arnstad [12:31:17]: ERTMS er det signalanlegget som er valgt i de europeiske land ved fornying av anlegg. Det er et teknologisk valg – en velger det samme teknologiske systemet i hele Europa. Det varierer i svært stor grad hvorvidt de europeiske landene faktisk har begynt å innføre ERTMS. Det vil ta lang tid før det er gjennomført i alle europeiske land. Det eneste landet jeg kjenner til foreløpig som har en plan for innføring av hele ERTMS, er Danmark. Men regjeringen har altså vedtatt at vi nå skal prøve ut ERTMS på én strekning. Siden vil en gjøre valg når det gjelder resten av banestrekningene og det norske jernbanenettet. Men som sagt, det er et system som ikke først og fremst handler om sikkerhet, men om driftsstabilitet, og som skal bidra til færre forsinkelser og et rimeligere vedlikehold på norsk jernbane i framtiden.

Bård Hoksrud (FrP) [12:32:13]: Jeg er glad for svaret fra statsråden om ERTMS – en må passe på at det blir riktige bokstaver her. Det er et kjempeviktig skritt, et kvantesprang, for jernbanenettet vårt når vi får det på plass. Vi vet at det er snakk om helt opp imot både 10, 15 og kanskje 20 mrd. kr for å få dette på plass på hele jernbanenettet. Vi holder også på med intercityutbygging og diskuterer alt vi kan, for å se hvordan man skal få det til. Vi venter i spenning på hva regjeringen kommer til å legge fram en gang i februar eller mars måned, når NTP blir lagt fram for Stortinget. Men jeg har lyst til å utfordre statsråden: Har statsråden sett for seg noe tidsperspektiv på hvor lang tid hun har tenkt å bruke på å få på plass dette viktige signalanlegget over hele landet? Danmark har veldige ambisjoner, de vil gjøre det i løpet av få år. Men så langt jeg oppfatter, er ambisjonen her at vi skal bruke mange år – statsråden sa vel i sitt forrige svarinnlegg også at det vil ta mange år.

Statsråd Marit Arnstad [12:33:19]: Jeg sa det ville ta mange år før vi fikk se ERTMS utviklet i hele Europa. Jeg vil gjerne bli sitert presist når jeg skal bli sitert.

På sikt er det nødvendig å bytte ut jernbanens signalanlegg. Som jeg har sagt i mine svar, er grunnen først og fremst driftsstabiliteten, ikke at sikkerheten skulle være truet.

Når det gjelder spørsmålet om den videre utbyggingsstrategien, vet representanten antakelig veldig godt at svaret mitt på det vil være at vi skal komme tilbake til det i ny nasjonal transportplan i løpet av våren.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 8.

Spørsmål 8

Vigdis Giltun (FrP) [12:34:10]: «Jeg viser til artiklene i Østlendingen 15. januar hvor Nav avviser søknad fra en sterkt svaksynt om å få tilgang på kurs som kan dokumentere hans datakunnskaper. Han mener at kurset kan gi oppdrag som servicearbeider eller datainstruktør, men er selv skeptisk til jobbmulighetene i et stramt arbeidsmarked. Nav har avvist søknad om kurs, da de ikke ser det sannsynlig at han vil komme ut i jobb med inntekt. Jeg mener Nav bør se på mulighetene og ikke avvise ham på grunn av hindringer.

Hva mener statsråden om denne type saker?»

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:34:49]: Høy yrkesdeltakelse og lav arbeidsledighet er viktige mål i norsk arbeids- og velferdspolitik. Å delta i arbeidslivet gir veldig mange goder, og arbeidslivet er en sentral inngangsport til fellesskap og deltakelse i samfunnet. Arbeid gir inntekt, og det er en sosial arena.

Regjeringen er opptatt av å føre en aktiv arbeidsmarkedspolitikk og legge til rette for at personer som er i ferd med å falle ut av eller står utenfor arbeidslivet, får arbeidsrettet bistand. En viktig del av dette er å gi målrettet og individuelt tilpasset bistand til personer med nedsatt arbeids-evne. Alle som henvender seg til Nav, og som ønsker eller trenger bistand til å komme i arbeid, har rett til å få vurdert sitt bistandsbehov. Brukere som har fått fastslått at de har et bistandsbehov, har rett til å delta i utarbeidelsen av en konkret plan for hvordan de kan komme i arbeid. Som ledd i dette arbeidet gjøres det en behovsvurdering og en arbeidsevnevurdering.

Arbeidsrettede tiltak er sentrale virkemidler for å komme i arbeid. Tiltakene skal bidra til å styrke tiltakdeltakernes muligheter til å få eller beholde arbeid. Jeg er derfor helt enig med representanten Giltun i at det er viktig å se på mulighetene. Samtidig må deltakelse i tiltak vurderes som nødvendig og hensiktsmessig for at deltakerne skal kunne skaffe seg eller beholde inntektsgivende arbeid. Ansvar for å iverksette arbeidsrettede tiltak er delegert til Arbeids- og velferdsetaten. Jeg kan derfor ikke gå inn i den konkrete saken som representanten Giltun viser til. Generelt vil jeg imidlertid understreke at når det skal vurderes om et tiltak er nødvendig og hensiktsmessig, legges det bl.a. vekt på kriterier som helse, egnethet og arbeidsmuligheter, i tillegg til brukerens motivasjon. Deltakelse på arbeidsrettede tiltak er ikke en rettighet, men kan tilbys av Nav når det øker muligheten for å komme i arbeid. Behovet for arbeidsrettede tiltak er stort, noe som betyr at etaten må gjøre visse avveininger ved tildeling av tiltak.

Vigdis Giltun (FrP) [12:37:06]: Jeg takker for svaret, som jeg tolker litt positivt, dit hen at det er viktig at Nav ser på muligheter.

I det tilfellet som jeg viser til – man må trekke fram enkelttilfeller for å belyse en sak – er det en 40 år gammel mann som er i sin beste alder, og som ikke tidligere har hatt mulighet til denne typen utdanning, altså innen data. Han

er, som mange andre, en person som er spesielt flink – det er jo noen som utmerker seg spesielt på det området. Han har hjulpet mange, han har bistått mange og mener selv han kan ta noen serviceoppdrag. Haken er at han ikke kan komme i full jobb. Det skal mye til å komme i full jobb når man ikke har vært ute i arbeidslivet, er blitt 40 år gammel og er nærmest blind. Jeg synes derfor det er merkelig at ikke Nav vil se på muligheten for å gi ham denne kompetansen som kan synliggjøre hva han virkelig kan. Det vil jo i neste rekke føre til bedre muligheter for arbeid. Er ikke statsråden enig i det?

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:38:12]: Det er mange som er motivert til å ta ulike kurs innenfor Nav. Noen får sine ønsker oppfylt, men ikke alle, for det skal gjøres en konkret vurdering av om tiltaket bidrar til at det blir lettere å få vedkommende ut i arbeid.

Når det gjelder det generelle som representanten er inne på – at ikke alle med nedsatt arbeidsevne kan delta 100 pst. – mener jeg at det er et usedvanlig viktig mål. Når vi ser på dem som går på uføretrygd i dag, er ni av ti 100 pst. uføre. Her er mulighetene langt flere enn dem vi utnytter i dag. Det er langt flere av disse som kan komme delvis ut i arbeid. Det vil derfor være et mål for Nav i tiden som kommer, og også for den nye uførepensjonen som skal gjøre det lettere å kombinere uføretrygd og arbeid.

Jeg har respekt for at representanten trekker fram enkelttilfeller, men jeg kan ikke saksbehandle hvert enkelttilfelle fra Stortingets talerstol – det vil ikke være riktig.

Vigdis Giltun (FrP) [12:39:11]: Det forstår jeg veldig godt. Jeg tror statsråden og jeg er veldig enige, spesielt om at folk må få lov til å prøve seg i arbeidslivet. Det første skrittet er å få den formelle kompetansen i orden, få et papir på hva man kan. Det var det denne personen ønsket. Han ønsket et kurs som kunne være et bevis på hva han virkelig kunne, og hvor han kunne få oppdatert sine kunnskaper for å få muligheten til å prøve seg – kanskje til og med med selvstendig virksomhet. Det er ikke noe i veien for at de med nedsatt funksjonsevne kan drive enkeltmannsforetak og jobbe seg inn i markedet.

Jeg etterlyser et initiativ fra Nav, at de griper muligheten til å inspirere dem som kommer til Nav, til å ta utdanning som kan føre til arbeid, kanskje hjelper dem med en plass et sted, og hjelper dem med å få arbeidserfaring. Denne personen har jo til og med ikke kunnet få jobb i Blindeforbundet på grunn av manglende kompetanse. Han er en person som kan bidra, og som vil bidra i noen grad, men som ikke tør å håpe for mye selv. Så jeg håper at statsråden vil oppfordre Nav til å se på sanne saker med litt andre øyne enn det de har gjort her.

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:40:24]: Det er viktig at de som ønsker å bidra, får muligheten til å bidra. Derfor er dette viktig både for Nav og for alle de attføringsbedriftene som gjør et veldig viktig arbeid med å kvalifisere flere for arbeidslivet. Dette er absolutt et viktig mål, men det er som sagt ikke alle som får oppfylt sine ønsker. Det skal gjøres en konkret vurdering av om det kurset som man

ønsker, bidrar til at man kommer i arbeid. Så brukerne skal lyttes til, men det å delta på kurs er altså ingen rettighet innenfor Nav.

Spørsmål 14

Per Roar Bredvold (FrP) [12:41:13]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«I avisen Nationen av 19. desember 2012 kunne vi bl.a. lese om sprik på over 200 pst. i gårdstaksering. Tre takster på samme gård var henholdsvis 2,7 mill. kr, 4,5 mill. kr og 5,6 mill. kr. Dette er urovekkende både for selger, kjøper og eventuelle finansinstitusjoner.

Hva vil statsråden bidra med for at vi kan være sikre på at en takst er så riktig som mulig?»

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:41:47]: De takstene som det vises til i artikkelen, er foretatt av private takstmenn og ligger utenfor mitt ansvarsområde.

Mitt ansvarsområde, som landbruksminister, gjelder søknader om konsesjon etter konsesjonsloven. I tilfeller hvor det gjelder kjøp av landbrukseiendom, skal kommunen vurdere om «den avtalte prisen tilgodeser en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling». Det foreligger flere rundskriv som forteller hvordan denne prisvurderingen skal foregå. Jeg mener hensynet til forutberegnelighet for selger og kjøper i konsesjonssaker er godt ivaretatt gjennom disse rundskrivene. Kommunen plikter også å vise i vedtaket hvordan prisen er vurdert.

Takstmenn har et profesjonsansvar, bl.a. er de ansvarlige for at takstene de avgir, er riktige i forhold til markedet og gjeldende regler. Når kjøpet gjelder konsesjonspiktig landbrukseiendom, regner jeg med at takstmenn tar utgangspunkt i de retningslinjene som gjelder i slike saker.

Etter det jeg er kjent med, har landbruksmyndighetene gjennom årene stilt opp når takstmennene og deres organisasjoner har hatt behov for opplæring i verdsettelsesmåten i konsesjonssaker. Jeg regner med at takstmennene fortsatt vil ta kontakt med landbruksmyndighetene når det er behov for det.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:43:00]: Jeg takker for redegjørelsen, eller hva vi skal kalle det.

Det er jo merkelig at en person som ber om en takst på et helt enkelt, ordinært gårdsbruk som dette er, der det ikke er noe som tilsier at det skulle være vanskelig å takser, og der man, som statsråden sier, har en rekke rundskriv og et regelverk å forholde seg til, får tre takster som spriker med over 200 pst. – fra 2,7 mill. kr til 5,6 mill. kr, altså over det dobbelte. Da må det være noe som er feil. Enten er det noe feil med regelverket – at det ikke er klart nok – eller er det takstmennene som ikke er gode nok, eller må det være noe som ikke kommer fram i denne reportasjen. Men jeg har også hørt om andre, litt liknende tilfeller, der takster kan sprike forholdsvis mye. Det gjør det jo urovekkende både for den som skal selge, den som skal kjøpe, og de finansinstitusjonene man som regel må ha, for å finansiere et sånt kjøp.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:44:07]: Det har gått et tv-program, som representanten Bredvold sikkert også har sett, om taksering av privatboliger og leiligheter. Der ser man hvor store sprik det er på privatboliger og leiligheter. Og en landbrukseiendom er det jo mye mer komplekst å verdsette enn en privatbolig. Så lenge det er private takstmenn som gjør vurderingene, kan vi ende opp med at det blir ulike vurderinger, enten det er en landbruks-eiendom eller en vanlig privatbolig. Det må vi nok leve med. Men det må jo være et stort ønske fra takstmennenes side at de har best mulig kunnskap om markedet, og at de også har best mulig kunnskap om konsesjonslovgivningen, sånn at de får mest mulig presise takster. Det hadde vært en fordel, men jeg som statsråd har ingen myndighet til å gå inn å regulere private takstmenns vurdering av de ulike objektene.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:45:12]: Jeg er helt enig i at statsråden ikke skal ha noen myndighet til å regulere dette. Men spørsmålet mitt bunner i om ikke statsråden ser med bekymring på at en takst på en gård kan sprike så mye. Når et eller annet gjør at taksten blir så varierende, kan det være med på å ødelegge markedet både for dem som vil selge, og dem som vil kjøpe. Man blir litt urolig for om taksten egentlig er riktig. Man får en takst, og så er kjøperen usikker på om det er riktig takst. Tør jeg investere i dette? Og selgeren er usikker på om han får det gården egentlig er verdt i henhold til de rundskriv, regelverk etc. vi har. Det spørsmålet bunner i, er om statsråden er bekymret for dette. Det er i hvert fall ikke noe positivt, synes jeg.

Når det henvises til det tv-programmet, var jo det en form for konkurranse, hvor de kom utenfra – fra en annen bygd, en annen by eller en annen del av Norge – og skulle takserer. Det er kanskje litt annerledes enn dette, men jeg skjønner statsråden.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:46:17]: Jeg tror ikke jeg og representanten Bredvold er så grunnleggende uenige i dette spørsmålet. Det hadde selvfølgelig vært en fordel for dem som er i dette markedet, at det var mest mulig jevne takster. Så er det nok noen takstmenn som er mer konservative enn andre – av den eldre sorten og den yngre sorten – og mange ulike grunner for at det blir som det blir. Den innrammingen som vi har nå innen gjeldende konsesjonslov, er f.eks. hvor stor andel du kan verdsette boligdelen til, og hvor mye jorda kan forrente seg – ut fra en jordbruksfaglig vurdering – så vi har noen innramminger på det. Men det er klart at innenfor de innrammingene er det ganske stort skjønn, og jeg tror mange av oss har lagt merke til at det er ganske store ulikheter. Så får vi håpe at takstmenn og andre jobber godt sammen, sånn at det blir en mest mulig riktig prisfastsetting i forhold til det markedet etterspør, og de rammene vi som myndigheter har satt.

Presidenten: Sak nr. 2 er dermed ferdigbehandlet. Møtet ble avbrutt kl. 12.47.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 13.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Stortinget fortsetter behandlingen av sakene på dagens kart.

Sak nr. 3 [13:00:38]

Redegjørelse av statsministeren om terrorangrepet i Algerie

Statsminister Jens Stoltenberg [13:01:16]: I morgentimene den 16. januar ble Norge utsatt for internasjonal terrorisme. Gassproduksjonsanlegget i In Amenas i Algerie ble brutalt angrepet. Det var en ond, villet handling. Arbeidere fra Algerie, Japan, Storbritannia, USA, Frankrike, Norge og flere andre land ble uskyldige ofre. Flere titalls mennesker ble drept.

Vår dypeste medfølelse går til dem som ble rammet av tragedien. Våre tanker er hos ofrene, deres pårørende og alle ansatte i Statoil, ute og hjemme.

Vi sørger med dem som mistet sine kjære, vi deler letelsen hos dem som har fått sine hjem i live og fortvilelsen til dem som fortsatt må leve i uvisshet.

Dette er det verste angrepet i fredstid på norske økonomiske interesser utenfor Norge. Men det er mer enn det. Det er et voldelig forsøk på å lamme lovlig og legitim internasjonal næringsvirksomhet, og en trussel mot fredelig samarbeid mellom mennesker fra ulike land.

For regjeringen var det viktig umiddelbart å gi tydelig beskjed. Terroristene skal ikke lykkes med å nå sine mål. De skal ikke bestemme hvordan vi lever, hvor norske selskaper opererer, eller hvilke land vi samarbeider med. De skal heller ikke lykkes i å spre allmenn frykt. Dette er avgjørende for at Norge fortsatt skal være Norge: et åpent demokrati, et fritt folk.

Jeg setter derfor stor pris på å få komme til Stortinget så raskt og orientere om regjeringens håndtering av krisen. Med det klare forbehold at det kan komme nye opplysninger, vil jeg gi en redegjørelse med utgangspunkt i den informasjonen vi nå har.

Terroraksjonen mot gassproduksjonsanlegget i In Amenas startet om morgenen onsdag 16. januar kl. 05.40. Anlegget drives av Statoil i samarbeid med britiske BP og algeriske Sonatrach. En terroristorganisasjon som går under betegnelsen «De som signerer i blod», under ledelse av Mokhtar Belmokhtar, har påtatt seg ansvaret for aksjonen. Gruppen antas å ha forgreininger til Al Qaida.

Det skal ha vært om lag 800 personer på anlegget da angrepet ble innledet, hvorav om lag 135 var ikke-algeriske statsborgere. 17 av disse arbeidet for Statoil. 13 var norske. Situasjonen for 5 av våre landsmenn er fortsatt uavklart.

På tidspunktet da terroristene startet angrepet, oppholdt noen av de ansatte seg på et felles boligområde, andre på selve produksjonsanlegget. Disse ligger om lag tre og en

halv kilometer fra hverandre. Terroristene angrep først to busser på vei til flyplassen. Deretter angrep de boligkvarteret og produksjonsanlegget. De tok gisler begge steder.

Algeriske styrker ankom stedet kort tid etter angrepet. Gisseltakerne skal ha truet med å henrette gisler dersom myndighetenes styrker gikk til aksjon. Det kom til flere skuddvekslinger.

Torsdag 17. januar om formiddagen satte fem biler seg i bevegelse fra boligområdet i retning av produksjonsanlegget. Vi antar det var et forsøk fra gisseltakerne på å flytte en gruppe gisler til produksjonsanlegget. Hadde de lyktes i dette, ville gisseltakerne ha oppnådd en betydelig strategisk fordel. Imidlertid åpnet algeriske sikkerhetsstyrker ild mot bilene, og samtlige fem biler ble stanset før de nådde fram. Et antall gisler som befant seg i kjøretøyene, ble drept under denne aksjonen. Det samme gjelder flere av gisseltakerne. I en samtale jeg hadde med statsminister Sellal kl. 12.15 opplyste han at aksjonen var i gang. Jeg orienterte umiddelbart berørte statsråder og Statoils ledelse.

Torsdag ettermiddag og fredag 18. januar gjennomførte algeriske styrker boligområdet. De kartla samtidig gisseltakernes bevegelser inne på produksjonsanlegget. Midt på dagen lørdag 19. januar opplyste algeriske myndigheter i en telefonsamtale med utenriksminister Espen Barth Eide at de hadde lyktes i å få full kontroll over hele området.

Terroristene var velorganiserte og tungt bevæpnet. Blant annet var de utstyrt med sprengstoff. De fremmet flere krav, og disse endret seg noe under aksjonen. Frigivelse av et hundretalls fengslede ekstreme islamister, og at den algeriske hæren skulle trekke seg ut fra området, var innledende krav. Senere krevde de busser for å frakte seg selv og gisler til Mali for fangeutveksling. Deretter krevde de løslatelse av Al Qaida-fengslede i USA.

Siden de ikke lyktes med dette, tyder mye på at de forsøkte å sprengte selve produksjonsanlegget, og samtidig ta livet av gisler og seg selv. Da de begynte å henrette gisler, besluttet algeriske myndigheter å sette inn sikkerhetsstyrkene.

Ifølge Algeries statsminister ligger de offisielle dødstallene for utenlandske gisler foreløpig på 37. I tillegg nevnes 5 savnede som det ennå ikke er redegjort for.

Norge har hatt løpende kontakt med algeriske myndigheter under hele krisen. Det var avgjørende for fortløpende å få informasjon, og samtidig formidle våre synspunkter, ønsker og råd.

Vi har fra norsk side vært varsomme med å trekke konklusjoner om algeriske myndigheters håndtering av situasjonen. Vi ønsket først å få et bedre bilde av katastrofen og hvilke valg myndighetene sto overfor. Å håndtere en gisselsituasjon med mer enn 30 gisseltakere og et stort antall gisler er en svært krevende oppgave for ethvert land. I tillegg fant angrepet sted i et av verdens mest øde områder. Det som uansett er klart, er at ansvaret for de menneskelige lidelsene fullt og helt ligger hos terroristene.

Vi vil fortsette samtalene og den nære kontakten med algeriske myndigheter. I denne kontakten vil vi diskutere hvordan vi kan møte krisen og hva vi kan lære av den. Vi vil også ha en dialog om hvordan Norge kan bistå Algerie

i deres innsats mot islamsk fundamentalisme og terrorisme.

Vår ambassade i Alger ble varslet om angrepet av Statoil onsdag morgen om lag kl. 07.30. Ambassaden tok kontakt med Utenriksdepartementet som satte krisestab like etter kl. 09.00. En slik krisestab benyttes for å håndtere hendelser som er for omfattende for et normalt personelloppsett. Krisestaben består av ansatte i Utenriksdepartementet som er spesielt trent for å håndtere akutte kriser.

I krisestaben inngår medarbeidere, såkalte liaisoner, fra Helsedirektoratet, politiet og Forsvaret. Disse hadde også egne krisestaber. Utenriksdepartementets krisestab besluttet tidlig onsdag formiddag å sende en liaison til Statoils beredskapsorganisasjon. Det ble også besluttet å sende et forsterket utrykningsteam til ambassaden i Alger med personell fra departementet, politi, forsvar og helsemyndigheter. For å sikre best mulig og effektiv kontakt med alle involverte ble det invitert inn liaisoner fra Statoil, Statsministerens kontor og de mest berørte departementene til UDs krisestab. Krisestaben hadde løpende kontakt med Statoil og med våre ambassader i Alger, London, Paris, Washington, Tokyo og Berlin, og med kolleger ved krisesentrene i andre berørte land.

Under krisen la regjeringen vekt på å holde Stortinget så godt orientert som mulig. Jeg holdt kontakt med stortingspresidenten og partilederne. Utenriksministeren tok kontakt med lederen for Stortingets utenriks- og forsvarskomite tidlig onsdag formiddag, og holdt henne løpende orientert gjennom hele krisen. Han ga videre en kort orientering til Stortinget i plenum den påfølgende formiddagen. Samme ettermiddag ga han en bredere gjennomgang for den utvidede utenriks- og forsvarskomite på Stortinget.

Nødvendige ressurser ble mobilisert så tidlig som mulig. Ordren var heller å mobilisere for mye, og dimettere etter hvert, enn å tape tid. Målet var å sikre en mest mulig effektiv håndtering av krisen. I tillegg til den sentrale krisehåndteringen i Oslo og ved ambassaden har flere andre instanser bidratt. Etterretningstjenestens ansvar er å framskaffe informasjon og vurderinger som grunnlag for politiske beslutninger. Dette gjøres løpende. I forbindelse med terroristaksjonen var bidragene fra E-tjenesten av stor verdi. E-tjenesten hadde tett kontakt med samarbeidende tjenester, og bidro til at norske myndigheter var godt informert om situasjonen under hele krisen. Av sikkerhetsgrunner kunne vi ikke gå ut med denne informasjonen. Mye kan fortsatt ikke deles.

Forsvaret stilte også tre fly til rådighet. To av disse var utstyrt for akuttmedisinsk behandling og evakuering. Ett fly bidro til transport av Utenriksdepartementets utrykningsenhet. Et annet fly var innleid fra SAS for akuttmedisinsk behandling og evakuering, og inngikk i en internasjonal luftbro som sikret rask evakuering til Alger. Fra norsk side ble det gjort klart at evakuering måtte være basert på medisinske behov og ikke nasjonalitet eller andre forhold. Flyet var blant de første utenlandske maskinene som landet i Alger, og sto beredt til å bistå før man hadde kommet så langt at det var aktuelt. Flyet brakte med seg kirurgiske traumeteam, og hadde både intensivplasser og bæreplasser for evakuering av skadde. Flyet landet i In Amenas lø-

dag kl. 12.35. På grunn av den høye medisinske standarden på både personell og utstyr ble det værende igjen for å behandle skadde som ankom. Personer med mindre omfattende skader ble fraktet ut med andre fly. Andre lands borgere fikk lik tilgang til bistand fra det norske personellet etter medisinsk vurdering på stedet. Vi høynet beredskapen for relevante styrker i Forsvaret, herunder også våre spesialstyrker.

For regjeringen var det viktig å planlegge for alle muligheter, selv om vi anså det som lite sannsynlig at disse kapasitetene faktisk ville bli benyttet. Norsk politi og PST bidro med ekspertise på både forhandlinger og identifiseringsarbeid. Flere politiekspert er nå i Algerie for å bistå myndighetene med identifisering. Alle omkomne er nå fraktet til Alger, og identifiseringsarbeidet er påbegynt.

Helsemyndighetene har gjennom hele krisen gitt råd til Statoil om psykososial oppfølging av de pårørende. De har stilt med kompetanse fra relevante fagmiljøer og fra berørte fylkesmenn og kommuner.

Jeg vil rette en stor takk til alle dem som har arbeidet kontinuerlig for å redde liv, og som profesjonelt og omsorgsfullt følger opp de pårørende: politi, forsvar, helsepersonell, etterretning, ansatte i departementene og underliggende etater, ansatte i utenriks tjenesten, og, ikke minst, de ansatte i Statoil. De gjør alle en innsats det står stor respekt av.

Gjennom hele krisen har det vært god kontakt mellom berørte statsråder og med Statoils ledelse. Statoil og selskapets ansatte står midt oppe i en svært vanskelig situasjon. Jeg vil berømme selskapets håndtering av krisen og de pårørende. Under den akutte fasen av krisen ble det avholdt flere møter blant berørte statsråder og i Regjeringens sikkerhetsutvalg. Det første møtet med de mest berørte statsrådene fant sted onsdag kl. 13.00. På dette møtet ble det redegjort for tiltak som var igangsatt, og det ble fattet nye beslutninger knyttet til vår nasjonale krisehåndtering. Det første møtet i Kriserådet fant sted umiddelbart etter. Kriserådet består av ledende embetsmenn fra flere departementer, og møttes fem ganger i løpet av krisens første fire dager.

Fra første stund – og under hele krisen – har det vært viktig å sikre at alle nødvendige ressurser ble stilt til rådighet for å sikre liv og helse, til både våre egne statsborgere og andre som var rammet. Men ansvaret for å håndtere terroranslaget og situasjonen i Algerie lå hele tiden hos algeriske myndigheter. Både Norge og andre land tilbød løpende bistand av ulike slag. Det var imidlertid opp til algeriske myndigheter å avgjøre hva slags bistand de ønsket.

Gjennom hele krisen har vi hatt utstrakt dialog og samarbeid med berørte land. Jeg har vært i tett kontakt med Algeries statsminister, Frankrikes president og statsministerkolleger fra Storbritannia og Japan. Utenriksminister Barth Eide har hatt daglige samtaler med sin algeriske kollega, og har hatt løpende dialog med andre kolleger. Vårt felles budskap til algeriske myndigheter har vært å understreke betydningen av å vise tilbakeholdenhet og ivareta hensynet til gislernes liv og helse. Videre ba vi algeriske myndigheter om at det måtte utvises stor aktsomhet ved en eventu-

ell aksjon for å frigi gislene og sikre produksjonsanlegget.

Samlet sett opplever vi kontakten med myndighetene i Algerie som god. I hovedstaden Alger har det vært et nært samarbeid mellom de land som har hatt gisler på anlegget. De har møtt algeriske myndigheter på både embetsnivå og politisk nivå. Også i In Amenas har det vært tett kontakt og koordinering mellom ambassadene for å sikre mest mulig effektivt samarbeid på bakken. Det har også vist seg å være av stor viktighet for medisinsk evakuering og for å identifisere drepte og skadde.

I samsvar med fastsatte retningslinjer vil det bli foretatt en helhetlig evaluering av krisehåndteringen. Denne vil bli grundig og utfyllende. Samtidig vil jeg understreke at arbeidet ikke er avsluttet. Vi vil derfor komme tilbake til hvordan dette vil bli gjort, særlig med sikte på å kunne gi best mulige råd til norske interesser i risikoutsatte områder i utlandet. Vi vil vurdere ulike måter å gi norske selskaper råd om hvordan de kan håndtere sine sikkerhetsutfordringer i utlandet.

Regjeringen arbeider med tiltak for å forsterke samarbeidet mellom Politiets sikkerhetstjeneste og Etterretningstjenesten. Målet er en ytterligere styrking av evnen til å forebygge, avdekke og bekjempe terrortrusler mot Norge og norske borgere og interesser i utlandet.

La meg utvide perspektivet. Terroristers mulighet til å operere med base i såkalt svake statsdannelser er en hovedutfordring. Det viser erfaringene fra Afghanistan og angrepet på USA den 11. september 2001. Skal vi bekjempe terrorisme, trenger vi en bred strategi som inkluderer politiske, økonomiske, rettslige og militære virkemidler. Vi må være langsiktige, samtidig som vi må møte de utfordringene vi står overfor her og nå. Vi må også se på tiltak som rammer finansieringskildene.

Terroraksjonen i Algerie må forstås i sammenheng med den krisen som utspiller seg i store deler av Sahel-området i det nordlige Afrika. Denne regionen kjennetegnes av politisk uro, korrupsjon, svake statsstrukturer, svak territoriell kontroll og det som kan kalles porøse grenser. I dette landskapet har vi sett framveksten av transnasjonale terroristnettverk – med Al Qaida i Maghreb som en sentral aktør.

Etter Gaddafis fall har det vært tilgang på store mengder våpen og avansert utstyr. Samtidig har godt trent leiesoldater kommet til dette området. I en kombinasjon med svake myndighetsstrukturer har dette gitt grobunn for militante jihadister og sterke kriminelle nettverk. Dette er grupperinger som ofte går over i hverandre. Det er en økt rekruttering fra regionen og utenfor, ofte med kamperfaring fra andre konfliktområder.

Det foreligger også meget bekymringsfulle opplysninger om et stadig nærmere samarbeid mellom terroristgrupper i dette området og lenger vest, mot Afrikas Horn og videre inn i Midtøsten.

Norge har vært engasjert i Nord-Afrika i lengre tid. Vi har støttet opp under befolkningens ønske om demokrati og sosial utvikling. For om lag ett år siden utpekte vi for første gang en spesialutsending for dette området, og under utenriksministerens besøk til Den afrikanske unions ho-

vedkvarter i desember sto krisehåndtering høyt på dagsordenen.

Krisen i Mali utgjør i seg selv en utfordring. Militante islamister har tatt kontroll over nordlige deler av landet. FNs sikkerhetsråd har understreket at dette utgjør en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet, og har autorisert en afrikansk fredsstyrke under ledelse av den vestafrikanske sammenslutningen ECOWAS. Denne styrken skal være afrikansk ledet. Parallelt med dette arbeides det for en EU-ledet opplæring av maliske sikkerhetsstyrker. Dette EU-bidraget skal ikke delta i kampoperasjoner, men utelukkende hjelpe til med kapasitetsbygging.

EU har ikke avklart innretningen på sitt bidrag. Det har vært reist spørsmål om norsk støtte til den innsatsen EU skal yte. På norsk side er ingen beslutninger tatt. Stortinget vil på normalt vis bli konsultert dersom dette blir aktuelt.

Vi vil styrke den politiske dialogen med landene i Nord-Afrika, og vi vil hjelpe til med å bygge opp bærekraftige samfunnsstrukturer som kan stå imot presset fra jihadister og organisert kriminalitet.

Norge har en liten og åpen økonomi. Opp gjennom historien har vi vært mer avhengig av handel og økonomisk samkvem enn mange andre land. I pakt med denne tradisjonen opererer Statoil og andre norske selskaper i dag over hele verden. Det må de gjøre dersom vi skal fortsette å være en åpen, internasjonal og konkurransedyktig økonomi.

In Amenas er en påminnelse om at internasjonal terrorisme kan være en trussel mot fredelig næringsvirksomhet. Vi vil benytte politiske, rettslige og økonomiske midler mot dem som ønsker å ødelegge frie nasjoners åpne handel.

Vi står heldigvis ikke alene; mange land deler vårt syn. Men det er nå behov for å styrke det internasjonale samfunnets samlede kamp mot terrorisme – politisk, økonomisk og militært. Dette vil Norge bidra til.

Statsminister David Cameron og jeg er enige om å møtes for å diskutere både den aktuelle krisen og hvordan Norge og Storbritannia kan arbeide sammen for en mer helhetlig internasjonal innsats mot internasjonal terrorisme. Parallelt vil vi fortsette arbeidet i FN og via forpliktende internasjonalt samarbeid bekjempe finansieringen av terrorisme. I tillegg er det viktig å erkjenne at internasjonale terrorister ikke skåner noen land eller freder noe folk. Derfor styrker vi politiet og vår nasjonale krisehåndteringsorganisasjon.

Denne gang var det i Algerie. Neste gang kan det være hos oss. Vi må stå best mulig rustet mot et terrorangrep på norsk jord.

Til slutt: Norge har lange og stolte internasjonale tradisjoner. Det brutale terroranslaget i In Amenas er et angrep på disse tradisjonene og dermed på nordmenn som til alle tider har reist ut i verden: misjonærer, sjøfolk, bistandsarbeidere, studenter, næringsdrivende og alle som har tjenestegjort i militære oppdrag i Afghanistan, Libanon, Kosovo og andre steder. Hver for seg og sammen har de veid Norge inn i en fri verden. Skuddene i In Amenas er et anslag mot deres innsats, deres engasjement. Det aksepterer vi ikke. Vi skal svare med å stå sammen om de ideale-

ne ekstremister av alle slag ønsker å ødelegge: demokrati, frihet, humanitet.

Vi kommer aldri til å gi etter for terrorister. Vi kommer alltid til å stå opp for våre idealer.

Presidenten: Presidenten vil i henhold til Stortingets forretningsordens § 43 annet ledd nå foreslå at det åpnes for en kort kommentarrunde, begrenset til ett innlegg på inntil 5 minutter fra hver partigruppe og et avsluttende innlegg fra statsministeren.

– Det anses vedtatt.

Helga Pedersen (A) [13:25:45]: La meg starte med å takke statsministeren for en grundig redegjørelse om terrorangrepet i Algerie.

Den forferdelige gisselaksjonen er over, men hendelsen vil prege oss i lang tid framover. Våre varmeste tanker går til de pårørende. Vi føler sterkt med de mange hundre menneskene som havnet i gisseltakernes vold, og som overlevde terrormarerittet, men som må leve videre med umenneskelige inntrykk og opplevelser. Tankene våre går videre til Statoil og alle de ansatte i selskapet, som fortsatt må leve i uvisshet om gode kollegers skjebne.

Selv om hendelsen fant sted langt borte, opplever vi den som veldig nær. Den angikk – og angår – mange av våre landsmenn og deres familier. Det er under slike kriser at vi merker at Norge er et lite land. Mange av oss kjenner noen som er direkte berørt av terroren, og det smerter.

I møte med terrorister, som ikke har respekt for menneskeliv og menneskeverd, står ansvarlige myndigheter overfor svært krevende og skjebnesvangre valg. Ved bruk av våpenmakt kan uskyldige liv gå tapt. Det er imidlertid veldig viktig å holde fast på at det er terroristene som er skyld i det tragiske utfallet.

Dessverre er gisselaksjonen i Algerie et eksempel på at terror og terrorister forflytter seg hurtig over landegrensene, og derfor er kampen mot terror krevende.

Nord-Mali har det siste året blitt et slags fristed for bl.a. religiøse ekstremister som har forsøkt å ta over hele Mali. Norge yter i dag bistand til Mali, og i lys av dagens situasjon er det naturlig å vurdere om vi skal forsterke denne bistanden. Når det gjelder spørsmålet om et eventuelt norsk militært bidrag i Mali, vil jeg vise til statsministerens redegjørelse og slå fast at Arbeiderpartiets stortingsgruppe stiller seg bak de vurderingene som det er redegjort for.

Det er også viktig at det internasjonale samfunnet bidrar til svekket grobunn for ekstremisme og terrorisme. Vi må bidra til å hindre at unge mennesker rekrutteres inn i terroristenes rekker.

Bidrag til utvikling av demokratiske rettsstater i Nord-Afrika og Midtøsten er viktig. Mennesker som opplever demokrati, frihet, velferd og økonomisk utvikling, får mer tro på fremtiden og mindre tro på ekstreme ideologier og ekstremisme.

Hovedansvaret for å skape en trygg og demokratisk utvikling i Mali hviler til syvende og sist på myndighetene og innbyggerne i landet og i regionen. Vi forventer at det legges til rette for demokratiske valg i Mali, og at regjering og opprørsgrupper gjør nye forsøk på dialog.

Vi fordømmer terrorisme på det sterkeste. Terroristene rammer uskyldige mennesker ved å ta liv. Samtidig er terroristenes hensikt å spre frykt i sitt eget samfunn og i resten av verden. De forsøker å diktere vår politiske agenda og økonomiske aktivitet, og det må vi ikke la dem få lov til. Vi skal ikke la oss skremme fra å delta politisk, økonomisk og humanitært i en stadig mer globalisert verden.

Norsk næringsliv skal fortsatt være til stede i utlandet. Så skal vi ikke være naive. Mange steder er det forbundet med risiko å operere. Norske næringslivsbedrifter må ha gode sikkerhetsforanstaltninger når de er i risikoutsatte land, og norske myndigheter må bidra med best mulige råd. I kampen mot terrorisme må internasjonalt samarbeid om etterretning og overvåking styrkes. Akutte terrortrusler og hendelser må møtes med fasthet og makt og med et mål om at terrorister skal bringes for retten.

Under terroraksjonen gjorde norske myndigheter og Statoil en solid innsats for å bringe klarhet i en svært uoversiktlig situasjon og for å bringe løslatte og skadde gisler hjem til Norge. Krisehåndteringen både i UD, hos øvrige myndigheter og tjenester og i Statoil har fungert godt. Jeg vil takke statsministeren, utenriksministeren og øvrige myndigheter for måten de har håndtert situasjonen på. Jeg setter også pris på den måten regjeringen løpende har informert Stortinget om situasjonen i Algerie på.

Siv Jensen (FrP) [13:31:18]: La også meg få begynne med å takke statsministeren for en veldig grundig redegjørelse basert på den informasjonen man nå kan dele. Det synes jeg er viktig å understreke. Vi har fra Fremskrittspartiets side respekt for at det fortsatt er informasjon som av ulike årsaker ikke kan deles ennå. Men vi mener det er viktig – som også statsministeren varslet – at det vil komme en helhetlig evaluering som vil gjøre det mulig også for Stortinget å gå grundigere inn i hele dette sakskomplekset. Det tror jeg er viktig, men dog da basert på at vi kjenner alle fakta.

Jeg har lyst til å rose regjeringen for håndteringen av denne veldig vanskelige situasjonen, både når det gjelder kriseberedskap, og når det gjelder håndtering og omsorg i møte med de pårørende og dem som har vært direkte berørt. Men jeg har også lyst til å takke for den løpende dialogen som både statsministeren og utenriksministeren har hatt med Stortinget. Det har vi satt veldig pris på, for det har gjort det mulig for oss å forholde oss til et veldig krevende nyhetsbilde hvorav veldig mye av det som tidvis ble rapportert, ikke viste seg å være riktig. Det er viktig at også opposisjonen har et ansvar i så krevende saker. Da setter vi pris på at regjeringen deler informasjonen.

Jeg synes det er viktig også å rose Statoil. De har selv sagt vært i en svært krevende situasjon med tanke på at så mange av deres ansatte har blitt berørt. Vi har sett den omsorgen de har utvist. Jeg har bare lyst til å understreke at det tror jeg også har blitt verdsatt av alle oss som bare har sittet og fulgt dette og følt oss helt maktesløse.

Vi kan ikke velge bort å bekjempe islamister. Jeg merket meg statsministerens veldig tydelige budskap om at her må man bruke flere virkemidler, både politiske, økonomiske, rettslige og militære. Det er jeg enig i. Men det

er altså innsats på alle disse områdene som er med på å avgjøre om vi lykkes i denne kampen, som er internasjonal, og som dessverre kan ramme oss alle. Vi vet altså ikke når den rammer, og hvor neste hendelse kan inntreffe. Derfor har også vi et ansvar for å stille opp, for å delta og for å bidra. Jeg mener det er helt avgjørende at norske myndigheter sender et klart og tydelig budskap om at vi er rede til å stille opp. Hvordan vi stiller opp, og med hvilke kapasiteter, får vi komme tilbake til. Jeg merket meg at regjeringen vil konsultere Stortinget om dette. Det er bra. Men det må aldri etterlates et inntrykk av at Norge ikke er rede til å ta sitt ansvar. Vi skal ikke la oss true til taushet, vi skal ikke legge om vår aktivitet ute eller hjemme som følge av terror eller trusler om terror, og vi må jobbe sammen med alle de nasjoner som deler våre verdier som frihet, uavhengighet og demokrati. Som stor energinasjon har vi også et betydelig ansvar og en særlig interesse i å gå etter de ansvarlige, spesielt etter denne grufulle hendelsen i In Amenas.

Vi har selv sagt intet ønske fra vår side om å engasjere Norge i en ny langvarig krig, men vi kan heller ikke stille oss slik at vi lar islamister få fritt spillerom. Jeg vil derfor bare understreke det ansvaret Norge har for å bidra. Jeg vil bare gjenta det jeg sa, om at hvordan, med hva og hvor lenge får vi anledning til å komme tilbake til når regjeringen har vurdert hvilke kapasiteter som er tilgjengelige.

Avslutningsvis vil jeg bare igjen takke for at vi fikk denne redegjørelsen så raskt, dog ikke fullstendig, men basert på den informasjonen som vi nå har.

Erna Solberg (H) [13:36:13]: Jeg vil først takke statsministeren for hans redegjørelse. Nå i etterkant av angrepet er det viktig at vi sammen både kan analysere og bearbeide det som har skjedd, og trekke konsekvensene av det. Åpenhet om mest mulig fullstendig informasjon er avgjørende faktorer i det arbeidet.

Den siste ukens hendelser i Algerie har preget oss alle. Et brutalt terrorangrep har igjen rammet det internasjonale samfunnet, og denne gangen traff det også oss. Mange mennesker er drept, og flere er fortsatt savnet. Fem av dem som fortsatt er savnet, er våre landsmenn. Det gjør unektelig et særlig inntrykk, og våre tanker og vår dypeste medfølelse går til dem som er rammet, til deres familier og til de pårørende. De som var til stede og overlevde selve angrepet, har opplevd en ekstrem påkjenning – store fysiske og psykiske påkjenninger. De her hjemme som fortsatt venter på det endelige svaret, opplever forferdelige dager i uvisshet og i engstelse.

For oss har det vært viktig å gi regjeringen arbeidsro i en ekstremt krevende situasjon. En slik krise må vi møte sammen. Jeg vil i den anledningen også få lov til å gi min og Høyres anerkjennelse både til regjeringen og til Statoils ledelse for solid og tillitvekkende krisehåndtering og for god kommunikasjon både til det offentlige og til Stortinget. Jeg har også lyst til å takke alle de hundrevis av mennesker som har vært involvert i håndteringen og lagt ned en enorm innsats.

Det må nå bringes på det rene hva som egentlig har skjedd. Det er behov for størst mulig kunnskap om og

åpenhet rundt det faktiske hendelsesforløpet. De berørte må få ro og rom til å bearbeide sjokk og sorg. De involverte og vi som samfunn må trekke lærdom av angrepet og sørge for at vi står enda bedre rustet neste gang en sånn alvorlig hendelse finner sted.

Vi fordømmer på det sterkeste terrorisme og vold som rammer uskyldige, og det er et felles ansvar å bekjempe dem som tror at de kan vinne frem med vold og terror som virkemidler. Statsministeren har vært forbilledlig klar på at vi nettopp ikke skal la oss presse eller skremme av krefter som er villig til å bruke vold for å oppnå sine mål, enten de målene er økonomiske, politiske eller bygger på en eller annen pervertert tolkning av religion. På dette området har han Høyres fulle støtte.

Vold og trusler kan aldri få lov til å drive oss til isolasjon og tilbaketrekning, for da vinner voldsmennene. Isolasjon på hjemmebane er heller ingen garanti for absolutt trygghet, noe vi også har opplevd i vår nære fortid. Derimot må vi lære av denne typen alvorlige hendelser: bedre forebygging, enda mer treffsikre risikoanalyser, forsterket krisehåndtering og samarbeid med partnere og allierte for å bekjempe internasjonal terrorisme – og ikke minst må vi lære at all risiko aldri kan fjernes helt og fullt uavhengig av våre ønsker og forebyggende handlinger. Vi kan aldri beskytte oss mot alt. Den aksepten er også viktig for at vi som samfunn skal kunne reagere på en konstruktiv måte når krisene kommer.

Statsministeren nevnte mulighetene for et militært bidrag i sin redegjørelse. Fra vår side er det viktig å si at det ikke utelukkende er knyttet til spørsmålene om aksjonen i Algerie hvis Norge skal bidra i Mali. Norsk politikk har vært å gi støtte til det arbeidet som er gjort for å sikre at Mali kan ha en demokratisk og fredelig utvikling. Den politiske støtten var gitt i tråd med Sikkerhetsrådets resolusjon før situasjonen i Algerie, og i tråd med det våre allierte USA, Storbritannia og EU har gjort. Konkrete bidrag til situasjonen bør diskuteres nærmere, i tråd med hva som eventuelt kommer av formelle henvendelser om hjelp. Da regner jeg med at regjeringen kommer til Stortinget og konsulterer om dette på den ordinære måten. Vi har allerede politisk støttet – før Algerie – og skal fortsatt støtte det Sikkerhetsrådet også har anbefalt når det gjelder Mali. Men vi må passe på at vi gjør det på en måte som dreier seg om samarbeid med alle internasjonale myndigheter og i tråd med folkeretten fremover.

Audun Lysbakken (SV) [13:41:33]: Jeg vil takke statsministeren for en god redegjørelse og for godt og klokt lederskap gjennom tunge og krevende dager.

Statoils pårørendesenter på Kokstad i Bergen har vært samlingspunkt for hjemvendte ansatte, for familier og pårørende den siste uken. Vi andre kan bare forestille oss hva slags usikkerhet og frykt, hva slags påkjenninger de som har opplevd terroren enten i Algerie eller som pårørende hjemme i Norge, har hatt. Det viktigste akkurat nå er omsorgen for dem som er berørt, og det er hos dem våre tanker er i dag.

Arbeidet for å gi visshet om hva som har skjedd med våre landsmenn i In Amenas må gå videre. Både Statoil og

myndighetene fortjener honnør for utrettelig innsats både for å redde flest mulig og for oppfølgingen av familiene her hjemme.

Vi fordømmer det feige terrorangrepet på det sterkeste. Det finnes ingen ting som kan rettferdiggjøre angrep på uskyldige sivile. Vi har sett ofre bli valgt ut ene og alene på grunn av sin nasjonale tilhørighet, og vi har sett en likegyldighet overfor andre menneskers liv som er dypt rystende i all sin råskap. Det er en fundamentalismens og hatets ideologi som driver terroristene – en ideologi som gjør blind for all menneskelighet, og som dyrker vold og diktatur.

I sin innsettelsestale denne uken sa USAs president at et tiår med krig går mot slutten. La oss håpe han får rett i det. Et tiår med krig mot terror har ikke skapt en verden uten terror. Fundamentalister kan sjelden overbevises om at de tar feil, men vi kan bidra til å utvikle en verden hvor det blir vanskeligere å så hat. Det handler om å skape utvikling der det i dag er stagnasjon. Det handler om å fordele der det i dag er håpløs urettferdighet. Det handler om å skape fungerende stater og institusjoner der det i dag er vanstyre og korrupsjon. Det handler om å skape demokratisk deltakelse der det i dag er autoritære regimer som undertrykker egne folk.

Det er ofte mangel på håp som gir grobunn for hat. I Norge må vi fortsette å gjøre det vi kan bl.a. gjennom utviklingspolitikken, næringssamarbeid, sikkerhetssamarbeid og støtte til oppbygging av fungerende institusjoner for å skape håp.

Når det gjelder spørsmålet om norske bidrag i ulike former til Mali, henviser jeg til det statsministeren har sagt – en beslutning om det er ikke tatt. Alle partier i Stortinget må diskutere videre hvordan Norge kan bidra både til å bekjempe terror og til å fremme demokrati i ulike deler av verden. Vi vet nå så altfor godt hva terror er, i vårt lille land. Vi vet at vi har en jobb å gjøre her hjemme også. Ekstremisme finnes blant oss i ulike ideologiske framtoninger. Også her hos oss finnes de som svermer for diktaturer, og som romantisierer vold. De er marginale, de representerer få andre enn seg selv, men vi har lært oss at også det kan være farlig.

Politiet har sin del av jobben med å stanse ekstremisme her hjemme, men vi folkevalgte har også en viktig oppgave. Vi må sette flomlyset på dem som sprer hat. Vi må sørge for at argumentene deres aldri får stå uimotsagt, og at gift ikke får spre seg i vårt samfunn uten motstand. Trygghet på de verdiene vi står for, og fasthet i møte med all ekstremisme, må være vår vei fram både hjemme og ute.

Det viktigste i dag er å minnes dem som gikk bort i In Amenas. Vi tenker på dem som ennå venter på nytt om sine savnede kjære, og vi sender vår solidaritet og våre varmesatte tanker til alle dem som på ulikt vis er rammet av den meningsløse og onde volden i Algerie.

Lars Peder Brekk (Sp) [13:46:28]: Jeg vil også takke statsministeren for en grundig redegjørelse.

At den internasjonale terrorismen har rammet oss så brutalt, gir oss alle god grunn til ettertanke. Vi må fordømme dem som på denne nedrige måten direkte angri-

per uskyldige norske og utenlandske familier. Vi må også fordømme og motarbeide dem som i sin dumskap støtter opp om slike kriminelle handlinger, enten det er nordmenn eller andre. Vi skal slå ring rundt ytringsfriheten, men ytringsfriheten må ikke få lov til å bli misbrukt.

Kampen mot den økende internasjonale terrorismen må føres på mange ulike måter – ikke bare militært, men først og fremst politisk. Det internasjonale samfunnet må stå sammen om dette framover. Gjennom å bidra til politisk utvikling, økonomisk utvikling og utvikling av demokrati kan utvikling av slik terrorisme over tid forhåpentligvis endres eller stoppes. Vi må i alle fall aldri miste troen på dette. Men i sin ytterste konsekvens kan det selvsagt være nødvendig å bruke motmakt. Grenseløse terrorister som bruker avanserte våpen mot uskyldige mennesker over hele verden, må stoppes om så med våpen. Den internasjonale familien må arbeide i lag for å motarbeide dette både politisk, økonomisk og militært.

Norske familier og Statoil er brutalt rammet. Vi har alle sammen i de siste dagene levd med og følt med alle dem som har blitt så hardt rammet, og som har gjennomlevd, og gjennomlever, usikkerhet og sorg. Våre tanker går først og fremst til de uskyldige familiene som har stått overfor denne meningsløse terroren og volden. I slike tilfeller er det viktig at arbeidsgiver, det politiske systemet, venner, familie og lokalmiljøet stiller opp og støtter dem som er rammet. Det er en viktig del av det norske samfunnssystemet å stille opp i slike alvorlige situasjoner.

Vårt inntrykk er at Statoil ved sin ledelse og organisasjonen ellers har gjort det man har hatt mulighet til for å ivareta egne ansatte og deres familier. Denne formidable innsatsen skal ha vår honnør. Jeg er både glad og stolt over at dette er gjort på en både profesjonell og nær måte.

Det politiske systemet har også stilt opp. Regjeringen og store deler av det offentlige Norge med statsministeren og utenriksministeren i spissen har gjort en formidabel jobb. Jeg vil gi ros for rask oppfølging, deltakelse, medfølelse, informasjon og trygg ledelse i denne krisen.

Avslutningsvis vil jeg ytterligere framheve betydningen av at regjeringen og Statoil både i ord og handlinger satte i høysetet hensynet til gislene og de ansatte man ikke kunne gjøre rede for. I en slik situasjon er det et stort informasjonsbehov, men det viktigste er at korrekt informasjon blir gitt til rett tid. Måten som dette ble håndtert på, vil jeg nok en gang gi ros for.

Knut Arild Hareide (KrF) [13:50:25]: Lat meg først få takke statsministeren for utgreiinga hans om terroraksjonen i Algerie. Det er både riktig og viktig at Stortinget som landets folkevalde forsamling blir informert direkte når terror så sterkt rammar vår nasjon.

Mange menneskeliv gjekk tapt. Medarbeidarar frå ei rekkje land blei offer for bestialske mordarar. Eit menneskeliv er like mykje verdt uansett nasjonalitet. Men det er først når døden rammar ein som står oss nær, at vi maktar å ta det fullt ut inn over oss.

På vegner av Kristeleg Folkeparti vil eg få uttrykkje vår djupaste medfølelse med dei som er ramma. Påkjenninnga og belastningane er enorme for familiar og venner som

framleis lever med uvissheita om skjebnen til den dei er så inderleg glade i.

I møte med terroraksjonen har me opplevd ein samla nasjon som viser omsorg. Lat meg få uttrykkje ein takk for den innsatsen som Statoil som selskap har gjort. På same vis vil eg få takke regjeringa, statsministeren, utanriksministeren og dei mange representantane frå involverte etatar – helseteneste, politi, prestar, psykologar og mange andre som på ulike vis har bidrege i handteringa.

Som statsministeren påpeikte i utgreiinga, reiser terroraksjonen i Algerie fleire sikkerheitspolitiske problemstillingar som treng eit svar. Sikkerheita ved store anlegg i utlandet som blir drifta heilt eller delvis av norske selskap, må varetakast. Ved anlegg på norsk landjord og offshore i Norge har norske myndigheter eit klart definert ansvar. I utlandet ligg ansvaret hos vertslandets myndigheter. Men norske selskap må òg ta sin del av ansvaret for sikkerheita. Me må drøfte korleis me kan hjelpe selskapa for å setje dei betre i stand til å handtere skiftande trusselbilete. Det er klokt av Statoil å gjennomgå sine risikoutsette engasjement. Staten som eigar av Statoil har òg eit ansvar.

Internasjonal terrorisme er ein trussel mot oss alle og må motarbeidast i fellesskap. Når det internasjonale samfunnet skal leggje ein strategi for å motarbeide terrorisme, må me tenkje heilskapleg og langsiktig. Militære midlar er nødvendige mot militære fiendar, men våpen aleine er ikkje nok. Det er uholdbart å tru at ein kan bombe bort terrortrusselen i Afrika eller Afghanistan. Det burde alle ha lært av dei siste tiårs erfaringar. I staden trengst ein langsiktig og samordna innsats av etterretningsarbeid for å spore opp terroristar, ein treng politisamarbeid over landegrensene, statsbygging og samfunnsutvikling. Kapasiteten til å sikre lov og orden innan rettsstatens rammer må byggjast opp i landa sjølve. Då trengst legitime og demokratiske regjeringar som det internasjonale samfunnet kan samarbeide med.

Lat meg gjere det tindrande klart at Kristeleg Folkeparti ser på den militante jihadistiske islamismen som ein farleg ideologi, som set terrorisme i system og misbruker religion i rettferdiggjeringa av forkastelege handlingar. Dette kan ikkje unnskyldest, det må motarbeidast konsekvent og aktivt. Den terrortrusselen som desse representerer, skal me saman motarbeide, men kva Noreg kan og bør bidra med i ei slik heilskapleg terrorførebygging får me kome tilbake til.

Kristeleg Folkeparti stiller seg kritisk avventande til norsk involvering i operasjonen i Mali slik saka står i dag. Kloke avgjerder krev gode førebuingar. Kristeleg Folkeparti forventar at Stortinget på normalt vis blir førelagt det nødvendige grunnlaget for avgjerda før me tar stilling i saka.

Trine Skei Grande (V) [13:55:35]: Jeg vil også begynne med å takke statsministeren for en god redegjørelse, og jeg vil takke for god innsats og informasjon både fra statsministeren og utenriksministeren i løpet av prosessen.

Så vil jeg på vegne av oss i Venstre også gi uttrykk for

vår dypeste medfølelse – våre tanker går til dem som har blitt rammet, både til dem som kanskje kommer til å bære et evig tap, og til dem som kommer til å være evig merket av de historiene og opplevelsene de skal bære med seg. Jeg vil takke Statoil og alle de andre som har gjort en innsats som har vært såpass solid at vi som har vært utenfor, har følt oss trygge på at folk har blitt tatt vare på.

Sjøl om skyld og ansvar er veldig klart plassert, er det alltid viktig å evaluere den jobben man har gjort. Det at vi gjorde det sist vi møtte en stor utfordring i utlandet, som tsunamien var, gjorde nok at vi kanskje er blitt bedre til å takle utfordringa denne gangen. Derfor er det en viktig prosess.

Det er også viktig å se betydninga av en god e-tjeneste, som statsministeren sa hadde stor verdi. Jeg tror det blir enda viktigere framover for å takle denne typen utfordringer, som vi sikkert kommer til å møte igjen i ulike forkledninger.

Når det gjelder å få klarlagt historien om det som skjedde, trinn for trinn, i Algerie, mener jeg at det er de berørte som har lov til å definere hvilke spørsmål det er viktig for dem å få svar på for å takle den hverdagen de skal leve i, og de spørsmålene de skal leve med senere i livet. Denne gangen rammet det et stort norsk firma, et firma som er forberedt på at det kan inntreffe kriser, både skapt av folk som vil det, og også ulykker. Men vi har også mange små norske firma som opptrer i utlandet, og det er viktig at vi har systemer som gjør at de også kan takle slike utfordringer, for vold, terror og kriminalitet vil påvirke næringslivet vårt i en stadig mindre verden, og vi må bli bedre til å takle og leve med en verden som utfordrer oss både når det gjelder terrorisme, ekstremisme og vanlig kriminalitet. Men det må vi gjøre sammen med de andre demokratiene, ved å styrke de verdiene som vi faktisk står for. Det er viktig at terror aldri får true de åpne demokratiene, aldri får true handel og økonomisk samkvem. Terrorismen har alltid funnes, i ulike former, i ulike tider, egentlig i uminnelige tider, men land skal lære seg å kjempe for de verdiene som man er villig til å stå for. Det er viktig at man ikke skal bekjempe det med å hindre ytringer, men vi kan bekjempe det med f.eks. å hindre pengestrømmer, også fra Norge – men ikke hindre frihandel.

Vi skal være villig til å kjempe for våre verdier helt til det ytterste. Vi skal også være villig til å løfte våpen for dem, men da skal vi tenke oss godt om. Da skal det være basis i folkeretten, da skal det være samarbeid i det internasjonale samfunnet som kjemper for de samme verdiene. Det skal være grundig og godt fundert også i denne sal.

Vi skal også nå huske at vi skal være villig til å stå opp for våre når hverdagen kommer igjen, for det gjør den for dem som nå drar tilbake til sin kommune, til sin omgangskrets. Da skal vi være gode lokalsamfunn som tar vare på folk, også når blitslampene slås av. Det er en utfordring som også bedriften har foran seg.

Statsminister Jens Stoltenberg [14:00:05]: La meg først og fremst takke for støtten et samlet storting har gitt uttrykk for. Det er en styrke ved vårt land at vi står samlet i

denne type krisesituasjoner. Det styrker vår evne på mange måter. Det styrker ikke minst vår evne til å gi omsorg og varme til de menneskene som er rammet, de som lever i uvisshet, og de som er rammet direkte av terroranslaget i In Amenas. I tillegg styrker det vår evne til å stå opp mot terror. Det styrker vår evne til å være faste i å avvise at vi skal tvinges til å endre vår atferd, vårt levesett og måte å være på som et resultat av terroristenes trusler og aksjoner. Det gjør oss også enda bedre i stand til å trappe opp innsatsen mot terrorisme.

Som flere har understreket, handler det om mange typer virkemidler. Det handler om politiske virkemidler, det handler om økonomiske virkemidler, det handler om sosial utvikling, det handler om statsbygging, og det handler selvfølgelig også om bruk av sikkerhetstjenester og militære maktmidler. Dette er et arbeid vi er i ferd med å trappe opp, både den internasjonale og den nasjonale innsatsen. Vi har i denne krisen sett betydningen av både Etterretningstjenesten og PST, og vi ser også hvor nært knyttet de problemene vi opplever i internasjonal terrorisme, er til mangelfulle statsdannelser, mangel på demokrati og frihet, og at det bidrar til å skape grobunn for terrorisme. Det justerer bredden i tiltak og virkemidler som må settes inn for å bekjempe ekstremisme og terrorisme.

Norge er mer avhengig av internasjonal handel enn de aller fleste andre land. Norge har en liten, åpen økonomi. Vi har skipsfart, vi har lange handelstradisjoner, og vi har som energinasjon også virksomhet i veldig mange land. Det gjør at vi er spesielt interessert i tiltak som kan styrke samarbeidet og innsatsen mot internasjonal terror. Blant de temaene som jeg skal drøfte bl.a. med statsminister Cameron, er hvordan vi som to energinasjoner kan få til et enda bedre samarbeid, utveksle informasjon, beredskap og kunnskap om hvordan vi kan forebygge og hindre lignende terroraksjoner i framtiden, men også håndtere dem dersom det igjen skulle oppstå lignende situasjoner.

Vi ønsker selvsagt kontakt også med bedriftene, både de store og de små. Det er også mange små bedrifter som opererer i utlandet. En av de tingene vi skal gjøre etter denne krisen, er å gå gjennom alle rutiner og alt arbeid vi gjør fra myndighetenes side for å rådgi og veilede norske bedrifter. Det er norske bedrifter som til syvende og sist må ta ansvaret for de prosjekter, investeringer og beslutninger de gjør ute, men de skal få den veiledning og bistand fra norske myndigheter som vi er i stand til å gi dem.

Men mitt viktigste budskap i dag er at jeg takker for støtten fra et samlet storting. Det gjør oss enda sterkere til både å vise omsorg og også å stå opp mot terror og alt den står for, i kampen for våre verdier.

Presidenten: Da er debatten om redegjørelsen avsluttet.

Presidenten vil foreslå at statsministerens redegjørelse om terrorangrepet i Algerie vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

S a k n r. 4 [14:03:52]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.04.
